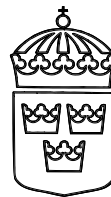

Regeringens proposition

2012/13:39

Fördraget om stabilitet, samordning och styrning Prop.
inom ekonomiska och monetära unionen 2012/13:39

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 15 november 2012

Fredrik Reinfeldt

Peter Norman
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen ska godkänna fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom ekonomiska och monetära unionen.

Fördraget innehåller bestämmelser som syftar till att stärka de offentliga finanserna och samordningen av den ekonomiska politiken i euroområdet.

Fördraget innebär inte några rättsliga förpliktelser för de medlemsstater i Europeiska unionen som, i likhet med Sverige, inte har euron som valuta och inte förklarar sin avsikt att vara bundna av delar av fördraget.

Genom att ratificera fördraget ger Sverige sitt stöd till euroländernas arbete med att stärka det ekonomisk-politiska regelverket i euroområdet, samtidigt som svenskt inflytande värnas och en uppdelning mellan euroländerna och EU:s övriga medlemsstater motverkas.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Ärendet och dess beredning	5
3	Bakgrunden till fördraget	5
3.1	Den statsfinansiella krisen i euroområdet	5
3.2	Reformeringen av euroområdets ekonomiska styrning	7
3.2.1	Sex nya rättsakter om förstärkt ekonomisk-politisk styrning	7
3.2.2	Europluspakten	8
3.2.3	Förslag till ytterligare förstärkt ekonomisk-politisk styrning för euroländerna	8
3.3	Vägen fram till fördraget	8
3.3.1	Förberedande steg	8
3.3.2	Förhandlingarna om fördraget	10
3.3.3	Regeringens prioriteringar i förhandlingarna om fördraget	10
4	EU:s ekonomisk-politiska samordning	11
4.1	Den fördragsmässiga grunden	11
4.2	Den reformerade stabilitets- och tillväxtpakten	11
4.2.1	Den förebyggande delen av pakten	11
4.2.2	Den korrigerande delen av pakten	13
4.3	Annan ekonomisk-politisk samordning inom EU	14
5	Fördragets huvudsakliga innehåll	15
5.1	Struktur	15
5.2	Syfte och tillämpningsområde (artikel 1)	15
5.3	Förenlighet med och förhållande till unionsrätten (artikel 2)	16
5.4	Finanspolitisk överenskommelse (artikel 3–8)	16
5.5	Samordning av den ekonomiska politiken samt konvergens (artikel 9–11)	21
5.6	Styrning av euroområdet (artikel 12 och 13)	22
5.7	Allmänna bestämmelser och slutbestämmelser (artikel 14–16)	24
6	Sveriges bundenhet av fördraget	25
7	Godkännande av fördraget	27
Bilaga 1	Fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom ekonomiska och monetära unionen	30
Bilaga 2	Sammanfattning av departementspromemorian Fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom ekonomiska och monetära unionen (Ds 2012:30)	61
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	62

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom ekonomiska och monetära unionen.

I samband med Europeiska rådets möte den 9 december 2011 enades euroländerna om att utarbeta en internationell överenskommelse om en betydligt starkare samordning av den ekonomiska politiken på områden av gemensamt intresse. Den 30 januari 2012 träffades en överenskommelse om ett fördrag om stabilitet, samordning och styrning inom ekonomiska och monetära unionen, i det följande fördraget.

Fördraget undertecknades den 2 mars 2012 av 25 av EU:s medlemsstater¹ (de fördragsslutande parterna) och ska ratificeras i enlighet med respektive lands konstitutionella bestämmelser.

Fördraget ska träda i kraft den första dagen i den månad som följer efter att den tolfte fördragsslutande parten som har euron som valuta deponerat sitt ratifikationsinstrument. Alternativt träder fördraget i kraft den 1 januari 2013, under förutsättning att tolv fördragsslutande parter som har euron som valuta då har deponerat sina ratifikationsinstrument. Den av dessa tidpunkter som inträffar först ska gälla.

För att Sverige ska kunna ratificera fördraget krävs riksdagens godkännande. Fördraget finns som *bilaga 1* till propositionen.

I departementspromemorian Fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom ekonomiska och monetära unionen (Ds 2012:30) har föreslagits att riksdagen ska godkänna fördraget. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 2*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En remissammanställning finns tillgänglig i Finansdepartementet (Fi2012/70).

3 Bakgrunden till fördraget

3.1 Den statsfinansiella krisen i euroområdet

Världsekonomin genomgår sedan flera år tillbaka den djupaste ekonomiska och finansiella krisen på flera decennier. Krisens förlopp och åtgärder för att hantera denna har beskrivits i bl.a. propositionen Godkännande av Europeiska rådets beslut om ändring av artikel 136 i EUF-fördraget – stabilitetsmekanism för euroländer (prop. 2011/12:66 s. 17–26) och 2012 års ekonomiska vårproposition (prop. 2011/12:100 s. 40 och 41).

Av dessa beskrivningar framgår att krisen uppkom till följd av bl.a. kraftiga prisuppgångar på fastighetsmarknaden och andra tillgångsmarknader, ett högt risktagande i den finansiella sektorn, svaga offentliga

¹ Konungariket Belgien, republiken Bulgarien, konungariket Danmark, förbundsrepubliken Tyskland, republiken Estland, Irland, republiken Grekland, konungariket Spanien, republiken Frankrike, republiken Italien, republiken Cypern, republiken Lettland, republiken Litauen, storhertigdömet Luxemburg, Ungern, Malta, konungariket Nederländerna, republiken Österrike, republiken Polen, republiken Portugal, Rumänien, republiken Slovenien, republiken Slovakien, republiken Finland och konungariket Sverige.

finanser samt bristande konkurrenskraft. En otillräcklig kapitaltäckning i många banker bidrog, i kombination med bristfälliga system för reglering och tillsyn av de finansiella marknaderna, också till utvecklingen. Krisen utvecklades snabbt och fick långtgående konsekvenser. För EU:s del föll BNP med 4,3 procent 2009. Det stora produktionsfallet ledde till en kraftig ökning av arbetslösheten inom EU, som 2011 uppgick till 9,7 procent av arbetskraften. Detta var en ökning med 2,6 procentenheter jämfört med 2008.

Det som ursprungligen var en kris på de finansiella marknaderna övergick under 2009 och 2010 till en statsfinansiell kris med stora konsekvenser för EU-ländernas ekonomier. Minskade skatteintäkter, den snabbt ökande arbetslösheten som ledde till ökade utgifter i trygghets- och välfärdssystemen samt de åtgärder som vidtogs i flera länder för att stabilisera finanssektorn och stimulera ekonomin, bidrog till betydande budgetunderskott och en kraftig ökning av den offentliga skuldsättningen. De genomsnittliga budgetunderskotten bland EU:s medlemsstater uppgick 2010 till 6,5 procent av BNP, vilket var en ökning med drygt 4 procent av BNP sedan 2008. Den genomsnittliga skuldnivån ökade från 62,5 procent till 83 procent av BNP mellan åren 2008 och 2011 (Europeiska kommissionens vårprognos 2012, European Economy 1/2012).

Oron på de finansiella marknaderna tilltog till följd av en ökad osäkerhet kring ett flertal euroländers betalningsförmåga. Detta berodde på att enskilda euroländer, som gick in i krisen med svaga offentliga finanser eller allvarliga makroekonomiska obalanser i form av höga fastighetspriser, kraftig kreditexpansion eller svag konkurrenskraft, hade fått svåra ekonomiska problem. Vidare fanns en osäkerhet kring dessa länders tillväxtutsikter på längre sikt samt deras möjligheter att finansiera kostnader kopplade till budgetunderskott, högre upplåningsräntor och problem i den finansiella sektorn eller i enskilda regioner.

Problemen i enskilda medlemsstater har utvecklats till en förtroendekris för hela euroområdet. Förtroendekrisen har förstärkts av att det funnits brister i utformningen och tillämpningen av regelverket för ekonomisk-politisk samordning inom euroområdet samt av att verktygen för att hantera euroländer som hotas av allvarliga finansiella problem varit otillräckliga.

När ett land inte har kunnat finansiera sin verksamhet och statsskuld på långsiktigt hållbara villkor genom lån på de finansiella marknaderna har det, för att undvika att behöva ställa in sina betalningar, tvingats ansöka om finansiellt stöd. Våren 2010 beslutade euroländerna, i samverkan med Internationella valutafonden (IMF), att ge bilaterala lån till Grekland. Ett motiv för stödet till Grekland var att minska risken för att krisen skulle spridas och fördjupas ytterligare.

Greklands lånebehov visade att det, som ett komplement till lån från IMF, fanns ett behov av stabiliseringsmekanismer för euroländerna. Till en början skapades två tillfälliga lånefaciliteter; den europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten (EFSF), vars upplåning garanteras av euroländerna, och den europeiska finansiella stabiliseringsmekanismen (EFSM), för vilken upplåningen garanteras av EU-budgeten.

Efter det att euroländerna gett bilaterala lån till Grekland 2010 har Irland och Portugal beviljats stöd från de två tillfälliga lånefaciliteterna

och IMF. Sverige, Danmark och Storbritannien har beslutat att bidra med bilaterala lån till Irland. Då det under 2011 visade sig vara nödvändigt att utöka stödet till Grekland beviljades landet stödlån från EFSF, samtidigt som IMF gav ytterligare lån.

En permanent stabilitetsmekanism för euroländerna, den europeiska stabilitetsmekanismen (ESM), startade sin verksamhet i oktober 2012 och ska på sikt överta de uppgifter som de båda tillfälliga lånefaciliteterna har idag.

Spanien har i juli 2012 beviljats stöd från EFSF eller ESM för att rekapitalisera landets banker. Cypern ansökte i juni 2012 om stöd från EFSF eller ESM och från IMF.

Vidare har åtgärder vidtagits som syftar till att stärka banksystemet i euroområdet. Särskilt rekapitaliseringen av banker och Europeiska centralbankens (ECB) extraordinära insatser för att värna det finansiella systemets funktionssätt har varit viktiga i detta avseende.

3.2 Reformeringen av euroområdets ekonomiska styrning

Sedan inrättandet av ekonomiska och monetära unionen (EMU) samordnas EU-medlemsstaternas, och särskilt euroländernas, offentliga finanser och ekonomiska politik av kommissionen och rådet. Samordningen av de offentliga finanserna sker i första hand inom ramen för stabilitets- och tillväxtpakten.

Före och under den statsfinansiella krisen har ett antal brister i utformningen och tillämpningen av EU:s ekonomisk-politiska regelverk uppmärksamrats. För att motverka att skuld kriser liknande den som euroländerna just nu går igenom ska uppstå igen har flera åtgärder vidtagits för att stärka regelverket. Detta gäller såväl reglerna för de offentliga finanserna som andra ekonomisk-politiska bestämmelser inom EU och euroområdet. Nedan beskrivs huvuddragen i förstärkningen av regelverket samt processen som ledde fram till inrättandet av det aktuella fördraget.

3.2.1 Sex nya rättsakter om förstärkt ekonomisk-politisk styrning

En omfattande översyn av EU:s ekonomisk-politiska samordning och styrning inleddes 2010. Översynen har resulterat i ett lagstiftningspaket med sex rättsakter om förstärkt ekonomisk-politisk samordning, som samtliga trädde i kraft i december 2011. Genom lagstiftningen har den förebyggande och den korrigerande delen av stabilitets- och tillväxtpakten stärkts, ett direktiv med minimikrav för nationella finanspolitiska ramverk antagits samt ett nytt regelverk för att förebygga och korrigera makroekonomiska obalanser införts. En central del i paketet är att delvis nya och mer automatiska sanktioner för euroländerna införts i stabilitets- och tillväxtpakten samt i förfarandet för korrigerande av makroekonomiska obalanser.

3.2.2 Europluspakten

I mars 2011 enades 23 av EU:s medlemsstater² om att ingå den s.k. europluspakten, vars syfte är att stärka samordningen av den ekonomiska politiken för att förbättra konkurrenskraften och nå en högre grad av konvergens. Pakten fokuserar på vissa ekonomisk-politiska frågor för vilka beslutskompetensen ligger på nationell nivå.

3.2.3 Förslag till ytterligare förstärkt ekonomisk-politisk styrning för euroländerna

Som ett komplement till de ovan nämnda sex rättsakterna presenterade kommissionen i november 2011 två förordningsförslag om stärkt ekonomisk styrning för euroområdet. Dessa är för närvarande föremål för förhandlingar mellan rådet och Europaparlamentet.

Det ena förslaget syftar till att säkra samstämmigheten mellan villkor som ställs på euroländer som mottar finansiellt stöd och krav som följer av EU:s samordningsförfaranden, samt att ge möjligheter till skärpt övervakning av euroländer som har, eller hotas av, finansiella problem. I det andra förslaget föreslås att kommissionen ska granska euroländernas budgetplaner på ett tidigare stadium än vad som sker för närvarande. Därutöver föreslås utökade rapporteringskrav för euroländer som är föremål för stabilitets- och tillväxtpaktens underskottsförfarande.

Vidare har Europeiska rådets ordförande i juni 2012 fått i uppdrag att till Europeiska rådets möte i december 2012, i nära samarbete med ordförandena i kommissionen, eurogruppen och ECB, utarbeta en färdplan med bestämda tidsramar för hur en verklig ekonomisk och monetär union ska uppnås. Rapporten förväntas innehålla förslag om ett finansiellt ramverk, en ökad samordning av budgetpolitiken och den ekonomiska politiken samt om stärkt demokratisk legitimitet och ansvarsskyldighet. En interimrapport som berörde dessa fyra områden presenterades inför Europeiska rådets möte i oktober 2012.

3.3 Vägen fram till fördraget

3.3.1 Förberedande steg

De genomförda och planerade förstärkningarna av regelverket som beskrivits i avsnitt 3.2 ansågs inte vara tillräckliga för att skapa ett väl fungerande valutaområde och minimera riskerna för ytterligare statsfinansiella kriser i euroområdet. Enligt euroländernas regeringar behövdes en ytterligare stärkt samordning och ett mer bindande regelverk.

Vid ett möte mellan euroländernas stats- och regeringschefer den 21 juli 2011 uppmanades Europeiska rådets ordförande att, i nära samarbete

² Belgien, Bulgarien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Tyskland och Österrike.

med ordförandena för kommissionen och eurogruppen, senast i oktober samma år lämna konkreta förslag för bättre arbetsmetoder och krishantering inom euroområdet.

För att öka förtroendet för den ekonomiska politiken inom euroområdet ansåg framför allt Tyskland att det var nödvändigt att ta ytterligare steg mot en finanspolitisk union inom euroområdet, bl.a. genom en förstärkning av stabilitets- och tillväxtpakten. Tyskland ansåg att detta krävde en fördragsändring. Även kommissionen bedömde att fördragsändringar kunde behövas för att förstärka det ekonomisk-politiska regelverket. Kommissionen presenterade i oktober 2011 ett meddelande om en färdplan för tillväxt och stabilitet (KOM(2011) 669 slutlig). I meddelandet noterade kommissionen att det var nödvändigt att förstärka den ekonomiska styrningen i framtiden och att det i detta sammanhang kunde vara lämpligt att genomföra en översyn av EU-fördragen, i syfte att konsolidera den nya gemenskapsstruktur som höll på att införas i sekundärlagstiftning samt för att säkerställa samstämmigheten mellan unionen i dess helhet och euroområdet vid en djupare integration inom euroområdet.

Vid sitt möte den 26 oktober 2011 gjorde euroländernas stats- och regeringschefer ett gemensamt uttalande om behovet av att stärka samordningen och övervakningen av den ekonomiska politiken och finanspolitiken. Detta skulle bl.a. ske genom att alla euroländer antog regler för budgetbalans som skulle omsätta stabilitets- och tillväxtpaktens bestämmelser i nationell lagstiftning. Euroländerna enades även om att förstärka de nationella finanspolitiska ramverken samt samråda med kommissionen och andra medlemsstater om större ekonomisk-politiska reformplaner med potentiella spridningseffekter. Vidare kom man överens om att förstärka strukturen för styrningen av euroområdet, bl.a. genom att hålla regelbundna eurotoppmöten minst två gånger per år.

I en rapport som Europeiska rådets ordförande utarbetat, på uppdrag av Europeiska rådet inför dess möte den 9 december 2011, konstaterades att det var nödvändigt att förstärka den ekonomiska samordningen och konvergensen i euroområdet samt att förstärka budgetdisciplinen (Towards a stronger European Economic Union, interimrapport från Europeiska rådets ordförande den 6 december 2011). I rapporten lämnades flera förslag i detta syfte, varav en del bedömdes kräva förändringar i EU-fördragen.

Vid Europeiska rådets möte den 9 december 2011 enades euroländernas stats- och regeringschefer om att etablera en ny finanspolitisk pakt och öka samordningen av den ekonomiska politiken. Detta skulle bl.a. ske genom införandet av en finanspolitisk regel om offentliga finanser i balans eller överskott, en ökad automatik i underskotts-förfarandet inom stabilitets- och tillväxtpakten samt en förstärkt samordning och styrning av euroområdet genom regelbundna eurotoppmöten och förstärkning av euroområdets styrning i linje med de åtgärder som överenskommit den 26 oktober 2011. Det ansågs att vissa delar av åtgärderna i det nya regelverket för euroländerna krävde en ändring av EU-fördragen. Eftersom Storbritannien motsatte sig en fördragsändring uppnåddes emellertid inte enhällighet bland EU:s medlemsstater om detta, vilket krävs för att genomföra en ändring av fördragen. Man beslutade sig i stället för att anta de nya reglerna genom en mellanstatlig

Prop. 2012/13:39 internationell överenskommelse, som sedermera kom att kallas för fördrag.

3.3.2 Förhandlingarna om fördraget

Förhandlingarna om fördraget bedrevs under december 2011 och januari 2012 mellan representanter för EU:s samtliga medlemsstater, med deltagande av representanter för kommissionen, ECB och Europaparlamentet. Storbritannien, som förklarat att man inte avsåg bli en part i fördraget, deltog som observatör i förhandlingarna.

Den 30 januari 2012 nåddes en överenskommelse om ett fördrag om stabilitet, samordning och styrning inom ekonomiska och monetära unionen. Fördraget undertecknades den 2 mars 2012.

3.3.3 Regeringens prioriteringar i förhandlingarna om fördraget

Regeringen representerade Sverige i förhandlingarna om fördraget. Inriktningen mot starkare bindande åtaganden för budgetdisciplin bland euroländerna stöddes av regeringen, som framhöll att det var rimligt att euroländerna stärkte sin samordning och vidtog åtgärder för att möta de utmaningar som valutasamarbetet innebär. I samband med förhandlingarna om fördraget redovisades erfarenheterna av det svenska finanspolitiska ramverket.

En av regeringens huvudprioriteringar i förhandlingarna var att säkerställa att Sverige och andra länder som inte infört euron som valuta inte skulle behöva åta sig några rättsliga förpliktelser med anledning av fördraget förrän, och för det fall, de infört euron. Vidare arbetade regeringen för att det av fördraget tydligt skulle framgå att rollen för arbetsmarknadens parter skulle respekteras vid dess genomförande.

Regeringen verkade även för att de länder som ratificerar fördraget, och som inte har infört euron som valuta, skulle få delta vid vissa eurotoppmöten. Detta bedömdes vara önskvärt, inte minst för att motverka en starkare uppdelning mellan euroländerna och övriga EU-länder.

Vidare var regeringen, i likhet med företrädare för flera andra medlemsstater, kritisk till att de finanspolitiska reglerna i fördraget skulle behöva införas på konstitutionell nivå, dvs. i grundlag, vilket inledningsvis föreslogs. Ett skäl till denna inställning var att grundlagsändringar i flertalet medlemsstater kommer till stånd genom en komplicerad och tidskrävande process. Ett annat skäl var att fördragets budgetbestämmelser är detaljerade och därför mindre lämpade för att tas in i grundlag, som är avsedd att innehålla regler av mer övergripande karaktär.

De ovan redovisade ståndpunkterna fick genomslag i fördraget.

Under förhandlingarna informerades riksdagens konstitutionsutskott, finansutskott och EU-nämnd av regeringen.

4.1 Den fördragsmässiga grunden

Enligt artikel 2.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) ska medlemsstaterna samordna sin ekonomiska politik. I artikel 5 i EUF-fördraget anges vidare att rådet ska besluta om åtgärder för att samordna medlemsstaternas ekonomiska politik inom unionen och att särskilda bestämmelser ska tillämpas på de medlemsstater som har euron som valuta. Av samma fördrag framgår att medlemsstaterna ska föra sin ekonomiska politik så att de bidrar till att förverkliga unionens mål. De ska vidare betrakta den ekonomiska politiken som en fråga av gemensamt intresse (artikel 120 och 121 i EUF-fördraget).

De mer konkreta reglerna för den ekonomiska politiken finns främst i artikel 119–126 och 136–138 i EUF-fördraget. Den närmare regleringen av den ekonomisk-politiska samordningen finns framför allt i artikel 120, 121, 126, 136 och 148 i samma fördrag.

4.2 Den reformerade stabilitets- och tillväxtpakten

Samordningen av medlemsstaternas offentliga finanser sker främst genom stabilitets- och tillväxtpakten. Den syftar till att säkra sunda offentliga finanser som ett medel för att stärka förutsättningarna för prisstabilitet och för en stark, varaktig tillväxt som främjar sysselsättningen. Eftersom det aktuella fördraget i hög grad anknyter till, och bygger vidare på, stabilitets- och tillväxtpakten ges här som bakgrund en beskrivning av relevanta delar av pakten.

Stabilitets- och tillväxtpakten består av en förebyggande och en korrigerande del. Den rättsliga grunden för pakten utgörs främst av artikel 121 och 126 i EUF-fördraget samt protokollet om förfarandet vid alltför stora underskott. Vidare ger artikel 136 i EUF-fördraget möjlighet att besluta om åtgärder för euroländerna för att stärka samordningen och övervakningen av dessa staters budgetdisciplin.

4.2.1 Den förebyggande delen av pakten

Den förebyggande delen av stabilitets- och tillväxtpakten ska motverka att medlemsstater bygger upp alltför stora underskott i sina offentliga

finanser.³ Enligt denna del av pakten ska varje medlemsstat ha ett medelfristigt budgetmål som avser det strukturella sparandet, dvs. det konjunkturrensade finansiella sparandet för offentlig sektor, rensat från engångsåtgärder och tillfälliga åtgärder. Målet ska bestämmas av respektive medlemsstat och säkerställa de offentliga finansernas hållbarhet, eller snabba framsteg mot en sådan hållbarhet, samt ge möjlighet till budgetmässig handlingsfrihet. Det medelfristiga budgetmålet ska vara nära balans eller i överskott, men kan avvika från detta förutsatt att det finns en lämplig säkerhetsmarginal till referensvärdet för budgetunderskott på 3 procent av BNP. Euroländernas medelfristiga budgetmål får som lägst sättas till minus 1,0 procent av BNP. De aktuella medelfristiga budgetmålen för euroländerna varierar mellan minus 0,5 procent och 0,5 procent av BNP (Report on Public finances in the EMU 2012, European Economy 4/2012 s. 36). Rådet och kommissionen ska övervaka hur målen efterföljs och de medlemsstater som inte uppfyller sitt medelfristiga budgetmål ska fastställa en anpassningsbana mot detta mål.

Rådet ska, baserat på bedömningar från kommissionen samt Ekonomiska och finansiella kommittén, avgöra om den aktuella medlemsstatens anpassningsbana mot sitt medelfristiga budgetmål är tillfredsställande. Som riktmärke anges en strukturell förbättring om 0,5 procent av BNP per år. För medlemsstater vars offentliga skuld överstiger 60 procent av BNP ska förbättringen i det strukturella saldoto överstiga 0,5 procent av BNP per år.

Medlemsstater kan i vissa situationer tillfälligt tillåtas avvika från sitt medelfristiga budgetmål eller anpassningsbanan mot det. Detta får ske vid ovanliga händelser utanför den berörda medlemsstatens kontroll som har stor inverkan på de offentliga finanserna, vid allvarliga konjunkturunsgångar för euroområdet eller EU som helhet eller vid genomförandet av större strukturreformer som har långsiktigt positiva budgeteffekter.

Efter reformeringen av stabilitets- och tillväxtpaktens regelverk 2011 ska rådet och kommissionen även övervaka att medlemsstaternas utgifter inte ökar i snabbare takt än den potentiella BNP-tillväxten på medellång sikt, såvida inte en sådan ökning kombineras med åtgärder för att öka inkomsterna. Ett syfte med denna övervakning är att säkerställa en hållbar utveckling av de offentliga utgifterna även i ekonomiskt goda tider. För de medlemsstater som avviker från sitt medelfristiga budgetmål måste ökningen av utgifter vara så pass mycket mindre än den potentiella

³ Stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del regleras i rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken (EGT L 209, 2.8.1997, s. 1, Celex 31997R1466) ändrad genom rådets förordning (EG) nr 1055/2005 av den 27 juni 2005 om ändring av förordning (EG) nr 1466/97 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken (EUT L 174, 7.7.2005, s. 1, Celex 32005R1055) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1175/2011 av den 16 november 2011 om ändring av rådets förordning (EG) nr 1466/97 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken (EUT L 306, 23.11.2011, s. 12, Celex 32011R1175) samt i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1173/2011 av den 16 november 2011 om effektiv övervakning av de offentliga finanserna i euroområdet (EUT L 306, 23.11.2011, s. 1, Celex 32011R1173).

BNP-tillväxten att en tillfredsställande anpassningsbana mot deras medelfristiga budgetmål uppnås. Prop. 2012/13:39

Reformeringen av regelverket 2011 innebar utökade möjligheter för rådet att ålägga euroländerna sanktioner. Ett euroland kan av rådet åläggas en sanktion i form av krav på inbetalning av en räntebärande deposition till kommissionen, om en betydande avvikelse från anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet konstateras och landet inte vidtar lämpliga åtgärder för att komma till rätta med avvikelsen. Beslutet om sanktionen tas med omvänd kvalificerad majoritet. Denna beslutsregel innebär att ett förslag eller en rekommendation från kommissionen antas såvida inte en kvalificerad majoritet av euroländerna motsätter sig det.

4.2.2 Den korrigerande delen av pakten

Den korrigerande delen av stabilitets- och tillväxtpakten syftar till att avskräcka medlemsstaterna från att bygga upp alltför stora skulder och underskott i de offentliga finanserna samt att se till att dessa omgående korrigeras om de uppstår.⁴ Det främsta verktyget för att uppfylla dessa syften är underskottsförfarandet. Ett underskottsförfarande kan inledas om underskottet i ett lands offentliga finanser överstiger 3 procent av BNP eller om landets offentliga skuld överstiger 60 procent av BNP och inte minskar i tillfredsställande takt. Skulden anses ha minskat i tillfredsställande takt om den del som överskrider 60 procent minskat med i genomsnitt en tjugondel per år under de tre senaste åren, eller med i genomsnitt en tjugondel per år under det senaste året samt i prognosen för det innevarande och kommande året.

Rådet ska, på förslag av kommissionen, ta ställning till om ett alltför stort underskott föreligger och om i så fall ett underskottsförfarande ska inledas mot den aktuella medlemsstaten. Vid beslut om att inleda ett sådant förfarande ska rådet samtidigt ge en rekommendation till den berörda medlemsstaten om att den ska åtgärda situationen inom en tidsfrist som bestäms av rådet. Rekommendationen ska även ange när det alltför stora underskottet ska vara korrigerat.

Reformeringen av regelverket 2011 innebar ytterligare sanktionsmöjligheter för euroländerna även inom den korrigerande delen av pakten. Om ett euroland redan har betalat in en räntebärande deposition i enlighet med den förebyggande delen av pakten, kan rådet göra denna deposition räntelös till följd av att ett underskottsförfarande inletts. Detta

⁴ Stabilitets- och tillväxtpaktens korrigerande del regleras i rådets förordning (EG) nr 1467/97 av den 7 juli 1997 om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott (EGT L 209, 2.8.1997, s. 6, Celex 31997R1467), ändrad genom rådets förordning (EG) nr 1056/2005 av den 27 juni 2005 om ändring av förordning (EG) nr 1467/97 om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott (EUT L 17 4, 7.7.2005, s. 5, Celex 32005R1056) och rådets förordning (EU) nr 1177/2011 av den 8 november 2011 om ändring av förordning (EG) nr 1467/97 om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott (EUT L 306, 23.11.2011, s. 33, Celex 32011R1177), samt i förordning (EU) nr 1173/2011.

beslut tas i så fall med omvänd kvalificerad majoritet enligt den beslutsregel som beskrivits i avsnitt 4.2.1.

Underskotts förfarandet kan trappas upp i flera steg. I ett första steg kan förfarandet trappas upp om medlemsstaten inte vidtar effektiva åtgärder för att korrigera sitt underskott inom den angivna tidsfristen. I och med reformeringen av regelverket 2011 kan rådet i detta steg, med omvänd kvalificerad majoritet, besluta att ålägga euroländer sanktioner i form av böter. I ett andra steg, som enbart omfattar euroländer, kan förfarandet trappas upp ytterligare om medlemsstaten alltså inte vidtar effektiva åtgärder. Rådet kan då förelägga staten att genomföra en viss budgetförstärkning. Om inte ett sådant föreläggande efterlevs kan rådet besluta om att ålägga medlemsstaten ytterligare sanktioner, som regel i form av böter.

Icke-euroländer omfattas inte av de sanktioner som beskrivits ovan. Däremot kan åtaganden från EU:s sammanhållningsfond dras in om ett land inte vidtar effektiva åtgärder för att korrigera sitt underskott, vilket kan likställas med en sanktion. Bulgarien, Cypern, Estland, Grekland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Tjeckien och Ungern mottar för närvarande stöd från sammanhållningsfonden.

Krav på nationella finanspolitiska ramverk

Som ett komplement till stabilitets- och tillväxtpakten har, som anförts i avsnitt 3.2.1, även ett direktiv som reglerar minimikrav för de nationella finanspolitiska ramverken beslutats, rådets direktiv 2011/85/EU av den 8 november 2011 om krav på medlemsstaternas budgetramverk (EUT L 306, 23.11.2011, s. 41, Celex 32011L0085). Direktivet innehåller bl.a. krav på statistik- och prognoskvalitet samt på numeriska finanspolitiska regler och ett flerårigt budgetperspektiv. Direktivet ska vara genomfört i alla medlemsstater senast den 31 december 2013.

4.3 Annan ekonomisk-politisk samordning inom EU

Europa 2020-strategin är EU:s övergripande strategi för tillväxt och sysselsättning fram till 2020. Strategin baseras på en uppsättning integrerade riktlinjer som utgörs av dels allmänna riktlinjer för den ekonomiska politiken enligt artikel 121.2 i EUF-fördraget, dels riktlinjer för sysselsättningspolitiken enligt artikel 148 i EUF-fördraget.

Då makroekonomiska obalanser kan få svåra konsekvenser för såväl enskilda länder som för hela den europeiska ekonomin finns numera även ett regelverk för att förebygga och korrigera makroekonomiska obalanser i form av exempelvis fallande konkurrenskraft, ohållbar kreditexpansion och ökning av tillgångs priser.

Vidare har, som anförts i avsnitt 3.2.2, 23 av EU:s medlemsstater ingått europpluspakten, vars syfte är att samordna och förstärka medlems-

staternas arbete med vissa ekonomisk-politiska frågor för vilka besluts-kompetensen ligger på nationell nivå.

Den tidsmässiga samordningen av den förebyggande delen av stabilitets- och tillväxtpakten, Europa 2020-strategin och regelverket för förebyggande av makroekonomiska obalanser som beskrivits ovan, sker genom en årlig cykel som kallas för den europeiska planeringsterminen. Terminen genomfördes första gången 2011. Inom ramen för terminen antar rådet årligen landspecifika rekommendationer om den ekonomiska politiken i varje medlemsstat. Syftet med terminen är att samordningen av medlemsstaternas budgetarbete inom stabilitets- och tillväxtpakten och av strukturpolitiska frågor inom Europa 2020-strategin ska sammanlänkas. Arbetet med dessa processer ska påbörjas så pass tidigt att resultatet från samordningen på EU-nivå, inklusive de landspecifika rekommendationerna, kan införlivas samma år i medlemsstaternas arbete med nationella budgetar och strukturreformer.

5 Fördragets huvudsakliga innehåll

5.1 Struktur

Fördraget består av en ingress samt sex avdelningar: Syfte och tillämpningsområde (I), Förenlighet med och förhållande till unionsrätten (II), Finanspolitisk överenskommelse (III), Samordning av den ekonomiska politiken samt konvergens (IV), Styrning av euroområdet (V) samt Allmänna bestämmelser och slutbestämmelser (VI).

Kärnan i fördraget kan sägas vara avdelning III. I denna avdelning finns bl.a. en bestämmelse om att de offentliga finanserna ska vara i balans eller uppvisa överskott.

5.2 Syfte och tillämpningsområde (artikel 1)

I artikeln anges att de fördragsslutande parterna genom fördraget enats om att stärka den ekonomiska pelaren inom EMU och därigenom stödja att EU:s mål för hållbar tillväxt, sysselsättning, konkurrenskraft och social sammanhållning uppnås. Genom fördraget antas en uppsättning regler avsedda att främja budgetdisciplin, öka samordningen av ländernas ekonomiska politik och förbättra styrningen av euroområdet.

Vidare framgår att fördraget ska tillämpas fullt ut på de fördragsslutande parter som har euron som valuta. I förhållande till de fördragsslutande parter som inte har euron som valuta ska fördraget tillämpas i den utsträckning och på de villkor som anges i artikel 14. Där klargörs bl.a. att fördraget inte innebär några rättsliga förpliktelser för länder som inte har euron som valuta, om dessa inte på frivillig väg förklarar sin avsikt att vara bundna av vissa delar av fördraget (se vidare avsnitt 5.7). Sverige har inte deklarerat någon avsikt att vara bundet av några av fördragets bestämmelser.

Ett för regeringen viktigt klargörande finns i fördragets ingress. Av denna framgår, på regeringens initiativ, att den särskilda roll som tillkommer arbetsmarknadens parter i enlighet med varje fördragsslutande parts lagstiftning eller nationella system ska respekteras vid genomförandet av fördraget.

5.3 Förenlighet med och förhållande till unionsrätten (artikel 2)

Fördraget är en mellanstatlig överenskommelse, men eftersom det rör frågor som regleras i EU-rätten klargörs fördragets förhållande till EU-rätten i artikel 2.

Av artikeln framgår att de fördragsslutande parterna är bundna att tillämpa och tolka fördraget i överensstämmelse med EU-fördragen och den övriga EU-rätten. En särskild hänvisning görs till artikel 4.3 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). I denna artikel finns principen om lojalt samarbete mellan medlemsstaterna. Vidare anges att medlemsstaterna ska hjälpa unionen att fullgöra sina uppgifter och avstå från varje åtgärd som kan äventyra fullgörandet av unionens mål. I unionens mål ingår att verka för en hållbar utveckling i Europa som bygger på bl.a. välavvägd ekonomisk tillväxt och en social marknads ekonomi med hög konkurrenskraft.

Av artikel 2 framgår vidare att sekundärlagstiftning som behöver antas till följd av fördraget ska antas i enlighet med EU-fördragen. Av artikeln framgår även att fördraget ska tillämpas i den mån det är förenligt med EU-fördragen och unionsrätten. Slutligen anges att fördraget inte får inkräkta på unionens befogenhet att agera på den ekonomiska unionens område.

5.4 Finanspolitisk överenskommelse (artikel 3–8)

Artikel 3

Artikeln innehåller fördragets huvudsakliga finanspolitiska bestämmelser. En huvudregel är att ett fördragsslutande lands offentliga finanser ska vara i balans eller uppvisa överskott. Detta ska anses vara fallet om det fördragsslutande landet respekterar sitt medelfristiga budgetmål enligt definitionen i stabilitets- och tillväxtpakten, med ett nedre gränsvärde på minus 0,5 procent av BNP. Om den offentliga sektorns skuld väsentligt understiger 60 procent av BNP, och risken är låg för att finanspolitiken inte är långsiktigt hållbar, får dock det medelfristiga budgetmålet sättas så lågt som minus 1,0 procent av BNP.

Om betydande avvikelser från det medelfristiga budgetmålet eller från anpassningsbanan mot detta mål konstateras ska en automatisk korrigeringsmekanism aktiveras, som ska återföra sparandet till det medelfristiga budgetmålet inom en i förväg fastställd tidsperiod. Den automatiska korrigeringsmekanismen ska införas på grundval av de gemensamma principer som kommissionen har föreslagit i ett med-

delande (Gemensamma principer för nationella finanspolitiska korrigeringsmekanismer (KOM(2012) 342 slutlig)). Principerna gäller de korrigerande åtgärdernas art, omfattning och tidsram, samt vilken roll och vilket oberoende de institutioner ska ha som ansvarar för att på nationell nivå övervaka att reglerna följs. Korrigeringsmekanismen ska till fullo respektera de nationella parlamentens behörighet. Ordningen med att kommissionen skulle föreslå principer för korrigeringsmekanismen valdes då förhandlingarna om fördraget bedrevs under tidspress och därför inte kom att omfatta alla aspekter rörande tillämpningen av fördraget.

Huruvida ett land respekterar sitt medelfristiga budgetmål och anpassningsbanan för att uppnå detta ska utvärderas i enlighet med reglerna i stabilitets- och tillväxtpakten. Det innebär att det ska göras utifrån en samlad bedömning med utgångspunkt i det strukturella sparandet, där hänsyn även tas till en analys av de offentliga utgifternas utveckling justerad för diskretionära åtgärder på inkomstsidan.

Ett fördragsslutande land får under exceptionella omständigheter temporärt avvika från sitt medelfristiga budgetmål, eller från anpassningsbanan mot detta, under förutsättning att den temporära avvikelsen inte äventyrar finanspolitikens hållbarhet på medellång sikt. Med exceptionella omständigheter avses ovanliga händelser som ligger utanför det fördragsslutande landets kontroll, och som har stor inverkan på den offentliga sektorns finanser, eller perioder av allvarlig konjunkturredgång enligt vad som anges i stabilitets- och tillväxtpakten.

De finanspolitiska reglerna om en budget i balans och om en automatisk korrigeringsmekanism ska enligt artikel 3.2 föras in i nationell lagstiftning genom bindande och permanenta bestämmelser, helst på konstitutionell nivå, eller på annat sätt som garanterar att reglerna fullt ut respekteras och efterlevs under hela den nationella budgetprocessen. Detta ska ske senast ett år efter det att fördraget har trätt i kraft. Kravet gäller enbart för euroländer som har ratificerat fördraget och för de fördragsslutande parter som frivilligt förklarat sin avsikt att vara bundna av denna del av fördraget. Sverige har inte deklarerat någon avsikt att vara bundet av några av fördragets bestämmelser.

I förhållande till befintlig unionsrätt innebär artikel 3 en viss skärpning av miniminivån på det medelfristiga budgetmålet. Enligt den förebyggande delen av stabilitets- och tillväxtpakten får målet inte sättas lägre än minus 1,0 procent av BNP för euroländer, vilket nu skärps till lägst minus 0,5 procent, om inte skulden väsentligt understiger 60 procent av BNP. Som anförts i avsnitt 4.2.1 har inget euroland för närvarande ett medelfristigt budgetmål som är lägre än minus 0,5 procent av BNP. Att skärpa minimikraven skulle därför i nuläget inte medföra någon skärpning för något euroland.

Som beskrivits i avsnitt 4.2.1 innehåller stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del bestämmelser om ett medelfristigt budgetmål och om att avvikelser från målet eller anpassningsbanan mot detta ska korrigeras. Således finns redan krav på medelfristiga budgetmål och att avvikelser från detta mål ska korrigeras. Enligt fördraget krävs dock att bestämmelserna förs in i nationell lagstiftning.

Man kan även jämföra fördragets krav med reglerna i direktivet med minimikrav för de nationella budgetramverken, som behandlats i avsnitt

4.2.2. Direktivet föreskriver att medlemsstaterna ska ha numeriska finanspolitiska regler som effektivt främjar att de uppfyller sina skyldigheter enligt EUF-fördraget, bl.a. iakttagandet av det medelfristiga budgetmålet. Direktivet innehåller dock inte något krav på att de numeriska finanspolitiska reglerna ska föras in i lagstiftning. Såvitt avser korrigeringar av underskott ställer direktivet enbart krav på att det ska finnas konsekvenser om de finanspolitiska reglerna inte iakttas, utan att närmare specificera vad dessa konsekvenser ska bestå i. Således innehåller fördraget mer långtgående krav jämfört med direktivet.

Sammanfattningsvis innebär artikel 3 att bestämmelserna om budgetbalans och korrigering av avvikelser från det medelfristiga budgetmålet som finns i den förebyggande delen av stabilitets- och tillväxtpakten görs bindande genom kravet på att dessa regler ska föras in i nationell lagstiftning. Skillnaderna avseende reglernas innehåll (budgetmål och krav på korrigering av avvikelser) är begränsade.

Artikel 4

Artikeln överför stabilitets- och tillväxtpaktens krav avseende minskning av den offentliga skulden till fördraget.

För det fall en fördragsslutande parts offentliga skuld överskrider referensvärdet på 60 procent av BNP ska den fördragsslutande parten enligt artikelns krav, som ett riktmärke, minska den del som överskrider 60 procent med en genomsnittlig takt om en tjugondel per år. Detta ska ske i enlighet med den bestämmelse som finns i den korrigerande delen av stabilitets- och tillväxtpakten och som beskrivits i avsnitt 4.2.2.

I artikeln anges vidare att ett beslut om att inleda ett underskotts-förfarande till följd av en överträdelse av skuldkriteriet inom stabilitets- och tillväxtpakten ska fattas i enlighet med artikel 126 i EUF-fördraget, dvs. med kvalificerad majoritet. Denna bestämmelse bör ses tillsammans med artikel 7 i fördraget, som etablerar användningen av omvänd kvalificerad majoritet vid beslut i samband med överträdelser av underskottskriteriet.

I sak innebär således artikel 4 inga förändringar i förhållande till gällande EU-rätt.

Enligt artikeln ska en fördragsslutande part som omfattas av ett underskotts-förfarande upprätta ett program för budgetmässigt och ekonomiskt partnerskap, inklusive en beskrivning av vilka struktur-reformer som ska genomföras för att uppnå en hållbar korrigerings av dess alltför stora underskott. Vidare framgår av artikeln att programmets innehåll och form ska regleras i EU-rätten samt att det ska ingå i den befintliga övervakningsstrukturen inom stabilitets- och tillväxtpakten. Genomförandet av programmen och de årliga budgetplanerna kommer att övervakas av rådet och kommissionen.

I samband med behandlingen av ett av förslagen från kommissionen om stärkt ekonomisk-politisk samordning för euroområdet (se avsnitt 3.2) har rådet föreslagit ett tillägg om att en medlemsstat som blir föremål för underskotts-förfarande ska lägga fram ett program för ekonomiskt partnerskap i enlighet med vad som följer av artikel 5 i fördraget (Utkast till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för övervakning och bedömning av utkast till budgetplaner och säkerställande av korrigerings av alltför stora underskott i medlemsstater i euroområdet (2011/0386(COD), 6565/1/12 REV 1). Förslaget är för närvarande föremål för förhandlingar mellan rådet och Europaparlamentet.

I ingressen till fördraget noteras kommissionens avsikt att lägga fram ytterligare lagstiftningsförslag på det aktuella området.

Artikel 6

Av artikeln framgår att de fördragsslutande parterna ska samordna planeringen av nationella emissioner av offentliga skuldebrev genom att i förhand rapportera dessa till rådet och kommissionen.

På samma sätt som skett inom ramen för det budgetmässiga och ekonomiska partnerskapet (se artikel 5) har rådet i samband med behandlingen av ett av förslagen från kommissionen om stärkt ekonomisk-politisk samordning för euroområdet (se avsnitt 3.2) föreslagit ett tillägg om rapportering av planer för nationella emissioner av offentliga skuldebrev (Utkast till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för övervakning och bedömning av utkast till budgetplaner och säkerställande av korrigerings av alltför stora underskott i medlemsstater i euroområdet, (2011/0386(COD), 6565/1/12 REV 1). Även detta förslag är för närvarande föremål för förhandlingar mellan rådet och Europaparlamentet.

I ingressen till fördraget noteras kommissionens avsikt att lägga fram ytterligare lagstiftningsförslag på det aktuella området.

Enligt EU-rätten (artikel 126 i EUF-fördraget och rådets förordning (EG) 1467/97 ändrad genom rådets förordning (EU) 1177/2011) ska beslut inom stabilitets- och tillväxtpaktens underskottsförfarande i flertalet fall fattas med kvalificerad majoritet. Genom den aktuella artikelns bestämmelser tillförs en större grad av automatik i underskottsförfarandet för euroländer vid överträdelser av underskottskriteriet, genom en utökad användning av omvänd kvalificerad majoritet. Det skulle krävas en ändring av artikel 126 i EUF-fördraget för att åstadkomma detta genom EU-rätten. Beslutsregeln införs därför genom att euroländerna i artikel 7 åtar sig att stödja förslag eller rekommendationer som kommissionen lägger fram inom stabilitets- och tillväxtpaktens underskottsförfarande vid överträdelser av underskottskriteriet. Om det visar sig att en kvalificerad majoritet av euroländerna motsätter sig det beslut som föreslagits eller rekommenderats av kommissionen gäller dock inte skyldigheten. Den kvalificerade majoriteten ska beräknas på samma sätt som enligt EU-fördragen, vilket bl.a. innebär att hänsyn inte ska tas till den berörda fördragsslutande partens ståndpunkt.

Det bör dock noteras att reglerna enbart gäller vid överträdelser av underskottskriteriet i underskottsförfarandet (dvs. då underskottet i de offentliga finanserna överskrider 3 procent av BNP ett givet år). Då det i artikel 7 inte finns några bestämmelser om beslutsförfarandet vid överträdelser av skuldkriteriet i underskottsförfarandet (dvs. då den offentliga skulden överstiger 60 procent av BNP och inte minskar i tillfredsställande takt) kommer vid dessa förfaranden även fortsättningsvis gälla att beslut ska fattas med kvalificerad majoritet. Detta tydliggörs även i artikel 4.

Artikel 8

Genom denna artikel ges EU-domstolen behörighet att pröva om regeln om budgetbalans och den automatiska korrigeringsmekanismen införts på ett riktigt sätt i enlighet med artikel 3.2.

I fördragets ingress anges att de fördragsslutande parternas skyldighet att införliva regeln om budgetbalans i sina respektive nationella rättsliga system bör omfattas av EU-domstolens behörighet enligt artikel 273 i EUF-fördraget. Av denna artikel följer att domstolen ska vara behörig att avgöra varje tvist mellan medlemsstater som berör de områden som regleras i EU-fördragen om tvisten hänskjuts till domstolen enligt ett särskilt avtal mellan parterna. Enligt artikel 8.3. i fördraget utgör artikel 8 ett särskilt avtal mellan de fördragsslutande parterna i den mening som avses i artikel 273 i EUF-fördraget.

I artikel 8 uppmanas kommissionen att inom lämplig tid lägga fram en rapport till de fördragsslutande parterna med en redogörelse för de bestämmelser som varje land har antagit för att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 3.2. Om det av rapporten framgår att någon eller några av de fördragsslutande parterna inte har uppfyllt vad som ålegat dem kommer en eller flera av de fördragsslutande parterna att väcka talan mot

den berörda fördragsslutande parten vid EU-domstolen. Om en fördragsslutande part, oberoende av kommissionens rapport, anser att en annan fördragsslutande part inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 3.2 får det landet även självständigt väcka talan i ärendet vid EU-domstolen. I båda fallen är domstolens dom bindande för parterna i förfarandet, som ska vidta de åtgärder som krävs för att följa domen inom den tidsfrist som fastställs av domstolen.

Om en fördragsslutande part enligt sin egen eller kommissionens bedömning anser att en annan fördragsslutande part inte har vidtagit de åtgärder som krävs för att följa EU-domstolens dom, kan parten väcka talan vid domstolen och kräva att ekonomiska sanktioner ska föreläggas motparten i enlighet med de kriterier som kommissionen fastställt inom ramen för artikel 260 i EUF-fördraget. Domstolen kan, om den finner att den berörda fördragsslutande parten inte följt domen, förelägga parten att betala ett standardbelopp eller ett vite, som ska vara anpassat till omständigheterna och inte får överstiga 0,1 procent av landets BNP.

Belopp som har ålagts en fördragsslutande part som har euron som valuta ska betalas till ESM. Belopp som betalas av länder som inte infört euron, men förklarar sin avsikt att vara bundna av delar av fördraget, ska gå till EU-budgeten.

Ytterligare bestämmelser som preciserar de förfaranden som behandlas i artikel 8 finns i protokollet från undertecknandet av fördraget.

5.5 Samordning av den ekonomiska politiken samt konvergens (artikel 9–11)

Artikel 9

Som en utveckling av den samordning av den ekonomiska politiken som definieras i EUF-fördraget förbinder sig de fördragsslutande parterna enligt artikeln att arbeta gemensamt för en ekonomisk politik som främjar EMU:s smidiga funktion och ekonomisk tillväxt genom ökad konvergens och konkurrenskraft. För att uppnå detta åtar sig de fördragsslutande parterna att vidta nödvändiga åtgärder inom alla områden som är väsentliga för att euroområdet ska fungera smidigt. På detta sätt ska länderna bidra till att stärka konkurrenskraften, främja sysselsättningen och hållbarheten i de offentliga finanserna samt förstärka den finansiella stabiliteten.

I ingressen till fördraget noteras att en smidigt fungerande valutaunion kräver att de fördragsslutande parterna arbetar gemensamt mot en ekonomisk politik där de vidtar åtgärder inom alla områden som behövs för att euroområdet ska fungera väl. I ingressen erinras även om överenskommelsen om europluspakten. De fyra mål som anges i artikeln är samma mål som uppställts för europluspakten.

Artikeln kan ses mot bakgrund av att den statsfinansiella krisen visat att euroländernas ekonomiska utveckling behöver bli mer enhetlig än vad som tidigare varit fallet.

Av artikeln framgår att de fördragsslutande parterna, när det är lämpligt och nödvändigt, är redo att aktivt använda särskilda åtgärder för de medlemsstater som har euron som valuta enligt artikel 136 i EUF-fördraget och fördjupat samarbete enligt artikel 20 i EU-fördraget och artikel 326–334 i EUF-fördraget i frågor som är väsentliga för att euroområdet ska fungera smidigt. Sådana åtgärder eller samarbeten får dock inte påverka den inre marknaden negativt.

Artikel 136 i EUF-fördraget inrättades genom Lissabonfördraget och ger möjlighet att anta särregler för euroområdet vad gäller ekonomisk-politisk samordning för att EMU ska fungera smidigt. Möjligheten att anta särregler avser de frågor som omfattas av artikel 121 och 126 i EUF-fördraget. Artikel 136 har använts som rättslig grund för några av de rättsakter som beskrivits i avsnitt 3.2. Beslut om regler av detta slag ska fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet, dvs. i medbeslutande med Europaparlamentet och med kvalificerad majoritet i rådet. Enbart medlemsstater som har euron som valuta får dock delta i omröstningen i rådet.

Ett fördjupat samarbete mellan vissa medlemsstater får endast tillgripas om en sista utväg, dvs. om de mål som eftersträvas genom samarbetet inte kan uppnås av alla EU:s medlemsstater inom rimlig tid. Det fördjupade samarbetet måste vara öppet för alla som vill delta. Ett fördjupat samarbete enbart för euroländerna, som inte står öppet för icke-euroländer, kan således inte inledas enligt EU-fördragen.

Artikel 11

Enligt artikeln ska de fördragsslutande parterna på förhand diskutera större reformer av den ekonomiska politiken som de planerar att genomföra och om lämpligt samordna dessa. I enlighet med EU-rätten ska EU:s institutioner delta i samordningen.

I ingressen till fördraget noteras kommissionens avsikt att lägga fram ytterligare lagstiftningsförslag på det aktuella området.

Den nuvarande samordningen av reformer inom EU sker inom ramen för stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och Europa 2020-strategin. Vidare har de länder som deltar i europluspakten förbundit sig att konsultera sina partners innan de antar ekonomiska reformer som kan ha potentiella effekter på andra länder.

5.6 Styrning av euroområdet (artikel 12 och 13)

Artikel 12

Av artikel 12.1 framgår att stats- och regeringscheferna i euroländerna ska hålla informella sammanträden vid s.k. eurotoppmöten. Kommissionens ordförande ska delta vid dessa möten och ECB:s ordförande ska bjudas in att delta. En ordförande för eurotoppmötet ska

uteses efter omröstning bland euroländernas stats- och regeringschefer, vid vilken enkel majoritet ska tillämpas. Ordföranden för eurotoppmötet ska utses samtidigt som Europeiska rådets ordförande och för samma mandatperiod, dvs. för två och ett halvt år.

Enligt artikel 12.2 ska eurotoppmöten hållas när det är nödvändigt, dock minst två gånger per år. Eurotoppmötena ska behandla euroländernas särskilda ansvar för den gemensamma valutan, andra frågor som rör styrningen av euroområdet och reglerna för styrningen. Slutligen ska eurotoppmötet behandla strategiska riktlinjer för hur den ekonomiska politiken ska föras för att öka konvergensen inom euroområdet.

I artikel 12.3 anges att stats- och regeringscheferna i de länder som har ratificerat fördraget, men inte infört euron som valuta, ska delta i eurotoppmötets diskussioner om de fördragslutande parternas konkurrenskraft, förändringar av eurorådets övergripande arkitektur och om de grundläggande regler som kommer att tillämpas på euroområdet i framtiden. Vidare ska dessa länder, när detta är lämpligt och minst en gång per år, delta i diskussioner vid eurotoppmöten om särskilda frågor angående genomförandet av fördraget. Att fördragslutande parter som inte har infört den gemensamma valutan ska delta i vissa eurotoppmöten var något som regeringen verkade för vid förhandlingarna om fördraget.

Enligt artikel 12.4 ska eurotoppmötets ordförande i nära samarbete med kommissionens ordförande ansvara för förberedelserna inför och kontinuiteten i eurotoppmötena. Vidare anges att eurogruppen ska förbereda och följa upp dessa möten samt att eurogruppens ordförande för detta ändamål kan bjudas in till mötena.

Av artikel 12.5 framgår att Europaparlamentets ordförande kan inbjudas till eurotoppmöten för att höras. Vidare framgår att eurotoppmötets ordförande efter varje möte ska lägga fram en rapport till parlamentet.

I artikel 12.6 anges att de medlemsstater som inte har infört euron som valuta löpande och ingående ska informeras av eurotoppmötets ordförande om förberedelserna inför och resultaten av mötena. Detta gäller för såväl de medlemsstater som är fördragslutande parter som övriga medlemsstater.

Eurotoppmöten har ägt rum vid ett flertal tillfällen sedan hösten 2008. Även protokollet om eurogruppen, som är knutet till EU-fördragen, ger möjlighet för ministrar från euroländerna att hålla informella sammanträden. Euroländerna kom vidare överens om principer för eurotoppmöten i oktober 2011. Artikel 12 kan således ses som en kodifiering av en befintlig ordning, med den skillnaden att även fördragslutande parter som inte infört euron som valuta enligt artikeln ska delta vid vissa eurotoppmöten.

Artikel 13

Enligt artikeln kommer de nationella parlamenten i de fördragslutande parterna och Europaparlamentet tillsammans att bestämma hur en konferens som sammanför företrädare för de berörda utskotten i Europa-

parlamentet och i de nationella parlamenten ska organiseras och främjas. Syftet med konferensen är att diskutera budgetpolitiska frågor och andra frågor som omfattas av fördraget. Detta ska ske i enlighet med bestämmelserna i avdelning II i protokollet om de nationella parlamentens roll i EU, som är fogat till EU-fördragen. Enligt protokollet ska de nationella parlamenten och Europaparlamentet organisera en konferens för att bl.a. främja utbyte av information och anordna interparlamentariska konferenser om särskilda teman.

5.7 Allmänna bestämmelser och slutbestämmelser (artikel 14–16)

Artikel 14

Av artikeln framgår att fördraget ska ratificeras av de fördragsslutande parterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser. Ratifikationsinstrumenten ska deponeras hos rådets generalsekretariat.

Fördraget ska träda i kraft den första dagen i den månad som följer efter det att den tolfte fördragsslutande parten som har euron som valuta har deponerat sitt ratifikationsinstrument. Alternativt träder fördraget i kraft den 1 januari 2013, under förutsättning att tolv fördragsslutande parter som har euron som valuta då har deponerat sina ratifikationsinstrument hos rådets generalsekretariat. Den av dessa tidpunkter som inträffar först ska gälla.

Vidare framgår av artikel 14.3 att fördraget ska tillämpas på de fördragsslutande parter som har euron som valuta och som ratificerat fördraget fr.o.m. den dag det träder i kraft. Fördraget ska tillämpas på de övriga fördragsslutande parter som har euron som valuta, dvs. de som inte ratificerat fördraget vid tiden för ikraftträdandet, fr.o.m. den första dagen i den månad som följer efter det att länderna har deponerat sina respektive ratifikationsinstrument.

Med undantag från punkterna 3 och 5 i artikel 14, ska artikel 12 och 13 dock tillämpas på alla berörda fördragsslutande parter fr.o.m. den dag då fördraget träder i kraft.

För de fördragsslutande parter som har undantag från att införa euron ska fördraget enligt artikel 14.5 tillämpas fr.o.m. den dag då ett beslut om upphävande av undantaget får verkan, förutsatt att den fördragsslutande parten då har ratificerat fördraget. Detta innebär att Sverige när fördraget ratificerats inte blir bundet av fördragets bestämmelser, vilket också tydliggörs i ingressen till fördraget (se även avsnitt 6). Detta var en av de frågor som regeringen drev i förhandlingarna om fördraget. Däremot kommer Sverige och andra länder som inte har infört euron, i enlighet med artikel 12.3, att delta vid vissa eurotoppmöten när de ratificerat fördraget.

En fördragsslutande part som inte har infört euron kan förklara sin avsikt att vid en tidigare tidpunkt vara bunden av alla eller delar av bestämmelserna i artikel 3–11. Dessa bestämmelser ska då tillämpas på den fördragsslutande parten. Danmark har avgett en sådan förklaring.

I ingressen till fördraget påpekas att beviljande av finansiellt stöd inom ramen för nya program knutna till ESM fr.o.m. den 1 mars 2013 kommer att villkoras av att den berörda fördragsslutande parten har ratificerat fördraget och, inom den tidsfrist som anges i artikel 3.2, uppfyller villkoren i samma artikel om införlivande av de finanspolitiska reglerna i nationell lagstiftning.

Artikel 15

I artikeln anges att andra medlemsstater i EU än de fördragsslutande parterna ska ha möjlighet att ansluta sig till fördraget. De enda medlemsstater som inte har skrivit under fördraget är Storbritannien och Tjeckien.

Artikel 16

Av artikeln framgår att de fördragsslutande parterna har för avsikt att inom fem år efter att fördraget trätt ikraft vidta nödvändiga åtgärder för att införliva innehållet i fördraget inom EU:s rättsliga ramar (dvs. i EU-fördragen och sekundärrätten). Ett sådant införlivande ska föregås av en utvärdering av erfarenheterna från fördragets genomförande.

6 Sveriges bundenhet av fördraget

Regeringens bedömning: En ratificering av fördraget innebär inte att Sverige kommer att vara bundet av dess bestämmelser. Sverige kan enbart bli bundet av bestämmelserna antingen genom att, efter riksdagens godkännande, på frivillig väg åta sig att vara bundet av vissa av bestämmelserna i fördraget, eller genom att införa euron.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Det stora flertalet av remissinstanserna har inte yttrat sig över bedömningen. *Landsorganisationen i Sverige (LO)* och *Folkrörelsen Nej till EU* konstaterar att det har förekommit olika tolkningar i frågan om huruvida fördragsslutande parter som inte har euron som valuta är bundna av fördragets bestämmelser. Folkrörelsen Nej till EU menar vidare att regeringens bedömning är missvisande, att en ratificering av fördraget innebär ett steg mot införandet av euron och att en svensk ratificering av fördraget står i strid med förutsättningarna för den svenska folkomröstningen om EU-medlemskapet 1994. LO anser att ett godkännande av fördraget bör åtföljas av en deklaration om bl.a. att Sverige inte på några villkor avser att låta sig bindas av fördragets regler och att ett svenskt medlemskap i valutaunionen endast kan ske efter en ny folkomröstning. *Juridiska fakulteten vid Lunds universitet* menar att regeringens bedömning om att anslutningen till fördraget inte

leder till några juridiska konsekvenser inte är helt övertygande, då den anser att Sveriges undantag från euron inte har någon klar juridisk grund.

Skälen för regeringens bedömning: Av artikel 14 i fördraget framgår att en medlemsstat som ratificerar fördraget, men som inte har eller inför euron som valuta eller förklarar sin avsikt att vid en tidigare tidpunkt vara bunden av vissa av fördragets bestämmelser, inte är bunden av dess bestämmelser. Detta klargörs även i ingressen till fördraget. Sverige har inte infört euron och regeringen kommer inte heller i samband med ratificeringen avge någon förklaring om att Sverige ska vara bundet av vissa av fördragets bestämmelser. Fördraget påverkar inte Sveriges status som medlemsland med undantag från att införa euron enligt artikel 139.1 i EUF-fördraget. Rättsligt sett är Sveriges status i förhållande till euron reglerad av ett rådsbeslut från 1998 (Rådets beslut 98/317/EG av den 3 maj 1998 i enlighet med artikel 109j.4 i fördraget (EGT L 139, 11.5.1998, s. 30, Celex 31998D0317). Regeringen anser mot denna bakgrund att det står klart att Sverige, efter ratificeringen av fördraget, inte är bundet av dess bestämmelser. För det fall Sverige skulle införa euron ska dock samtliga av fördragets bestämmelser tillämpas i förhållande till Sverige fr.o.m. den dag som euron införs.

Enligt 10 kap. 3 § första stycket i regeringsformen (RF) krävs riksdagens godkännande innan regeringen ingår en bindande internationell överenskommelse som förutsätter att en lag ändras, eller att en ny lag stiftas, eller i övrigt gäller ett ämne som riksdagen beslutar om. Huruvida en svensk avsiktsförklaring om att bli bunden av bestämmelser i fördraget behöver godkännas av riksdagen är således beroende av vilka ändringar som i sådana fall skulle behöva göras i det svenska finanspolitiska ramverket. Detta ramverk har tidigare redovisats för riksdagen i skrivelsen *Ramverk för finanspolitiken* (skr. 2010/11:79).

Även om det svenska överskottsmålet uppvisar stora likheter med fördragets krav på balans eller överskott i det offentliga sparandet finns betydande skillnader mellan regleringarna. Exempelvis ställer fördraget krav på att de finanspolitiska reglerna ska respekteras genom hela den nationella budgetprocessen, medan regleringen av det finanspolitiska ramverket i budgetlagen (2011:203) uteslutande riktar sig till regeringen och således inte är bindande för riksdagen. För det fall Sverige skulle förklara sin avsikt att vara bundet av de finanspolitiska bestämmelserna i fördraget skulle därför en ändring av budgetlagen vara nödvändig. Även andra delar av fördraget kan komma att kräva ändringar i det svenska finanspolitiska ramverket, bl.a. bestämmelsen i artikel 3 om att en avvikelse från det medelfristiga budgetmålet ska korrigeras inom en viss tid.

Mot denna bakgrund krävs ytterligare ställningstagande från riksdagen innan och för det fall Sverige i framtiden skulle vilja förklara sin avsikt att vara bundet av vissa bestämmelser i fördraget.

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom ekonomiska och monetära unionen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som har yttrat sig över promemorians förslag tillstyrker eller har inget att invända mot detta, förutom *Folkrorelsen Nej till EU*, som avstyrker förslaget. *Tjänstemännens centralorganisation (TCO)* har uppställt villkor som organisationen menar bör vara uppfyllda för att riksdagen ska godkänna fördraget. *Landsorganisationen i Sverige (LO)* anser att ett godkännande bör förenas med en deklaration av viss innebörd. Flera remissinstanser har vidare framfört synpunkter på utformningen av fördraget.

Svenskt Näringsliv och *Sveriges riksbank* anser att det är viktigt att förstärka det finanspolitiska ramverket för att uppnå hållbara offentliga finanser i euroområdet och att fördraget kan bidra till detta. TCO menar att euroländerna själva bör bestämma vilka regelverk som bäst gynnar dessa länders utveckling. *Svenskt Näringsliv* och *Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps)* anser att det är positivt att ratificeringen av fördraget innebär att ett visst svenskt inflytande säkerställs genom deltagandet i vissa möten mellan euroländernas stats- och regeringschefer.

LO, TCO och Folkrorelsen Nej till EU anser att fördraget bl.a. kan leda till en nedskärningspolitik som kommer att förvärra krisen. LO menar att fördragets finanspolitiska bestämmelser har en brist på flexibilitet och att det är mycket tveksamt om EU-domstolens befogenheter i fördraget är lämpliga. Folkrorelsen Nej till EU ifrågasätter om fördraget är förenligt med EU-rätten. Enligt LO och Folkrorelsen Nej till EU finns risk för att skrivningarna om arbetsmarknadens parter i fördragets ingress blir icke-förpliktande och utan praktiskt värde. LO anser vidare att ett godkännande av fördraget bör åtföljas av en deklaration om bl.a. att riksdagen anser att det är oacceptabelt att grundläggande fackliga fri- och rättigheter kränks i EU:s och dess medlemsländers hantering av den ekonomiska krisen, att riksdagen inte godtar en framtida fördragsändring om inte balansen mellan fackliga rättigheter och ekonomiska friheter korrigeras, att riksdagens beslut att ratificera fördraget inte ska ses som ett förbehållslöst stöd till en framtida ändring av EU-fördragen samt att riksdagen inte godtar att fördraget blir en del av EU-fördragen utan att ett socialt protokoll fogas till EU-fördragen. TCO har inget att invända mot promemorians förslag, under förutsättning att Sverige endast blir bundet av fördragets bestämmelser vid en anslutning till euron, som föregåtts av en folkomröstning.

Konjunkturinstitutet och TCO anser att fördragets användande av strukturellt sparande utgör ett problem, bl.a. då detta sparande är svårt att beräkna. *Finanspolitiska rådet* menar att det vore önskvärt om fördraget innehöll hårdare krav på överskott i goda tider och en större acceptans för underskott i dåliga tider. *Ekonomistyrningsverket* anser att det är oklart hur den korrigerande mekanismen ska fungera rent praktiskt.

Skälen för regeringens förslag: Den ekonomiska krisen har tydliggjort vikten av att ha starka offentliga finanser och föra en hållbar ekonomisk politik. På EU-nivå finns ett gemensamt regelverk som syftar till att stärka medlemsstaternas incitament att föra en ansvarsfull politik. Kärnan i regelverket utgörs av stabilitets- och tillväxtpakten. Den ekonomiska krisen har visat att det funnits brister i utformningen och tillämpningen av regelverket. Det har bl.a. inte i tillräcklig grad motverkat att stora budgetunderskott och statsskulder byggts upp i många medlemsstater. Vidare har obalanser och spänningar mellan euroländerna förstärkts. Krisen har tydliggjort att det ömsesidiga beroendet mellan länderna i valutaunionen är större än man tidigare trott.

Under krisen har en omfattande reformering och förstärkning av det ekonomisk-politiska regelverket genomförts, särskilt av reglerna för euroländerna. Fördraget representerar ytterligare ett steg i reformeringen av euroområdet ekonomiska styrning. Regeringen har stött arbetet med att förstärka euroområdet ekonomiska styrning, då Sverige har ett starkt intresse av att euroområdet fungerar väl eftersom den svenska ekonomin i hög grad är integrerad med euroområdet. Regeringen anser, i likhet med *Sveriges riksbank* och *Svenskt Näringsliv*, att det är viktigt att förstärka det finanspolitiska ramverket för att uppnå hållbara offentliga finanser i euroområdet och bedömer att fördraget kan bidra till detta. Ingåendet av fördraget bör dock inte ses som en helhetslösning på den nuvarande statsfinansiella krisen i euroområdet, utan snarare som en av flera viktiga åtgärder för att förebygga framtida kriser. Några av dessa åtgärder har redovisats i avsnitt 3. Vidare anser regeringen, i likhet med *TCO*, att det bör vara euroländerna själva som bestämmer vilka regelverk som bäst gynnar dessa länders utveckling. Fördraget kan bidra till att minska risken för att nya stora underskott och skulder byggs upp i euroländerna. Det är på ett tydligt sätt sammanlänkat med EU-rätten och de redan existerande förfarandena för ekonomisk-politisk samordning. Detta är positivt, inte minst för mindre EU-länder som Sverige, då sammanhållningen av EU liksom respekten för befintliga regelverk upprätthålls. Regeringen delar *Konjunkturinstitutets* och *TCO:s* bedömning att fördragets användande av strukturellt sparande medför risker för mätproblem. I enlighet med vad som anförts i avsnitt 4.2.1 används dock redan det strukturella sparandet i förfarandena i stabilitets- och tillväxtpakten som ett mått för de medelfristiga budgetmålen, och det har inte varit aktuellt att ändra grunderna i dessa regelverk. Regeringen anser att det finns en viss flexibilitet i fördraget, inte minst genom kopplingen till den förebyggande delen av stabilitets- och tillväxtpakten och den flexibilitet som finns inom denna. När det gäller *Ekonomistyrningsverkets* invändning om korrigeringsmekanismen bör framhållas att detaljeringsgraden i principerna för hur korrigeringen ska gå till utgör en avvägning mellan att dels säkerställa en effektiv korrigeringsmekanism, dels tillåta viss flexibilitet i genomförandet för att ta hänsyn till de betydande skillnaderna i ländernas finanspolitiska ramverk. Regeringen anser att de principer som kommissionen föreslagit är väl balanserade.

När det gäller *LO:s* och *Folkrorelsen Nej till EU:s* farhågor om att skrivningen om arbetsmarknadens parter i fördragets ingress riskerar att bli icke-förpliktigande och utan praktiskt värde vill regeringen framhålla att samtliga fördragsslutande parter har erkänt vikten av denna fråga

genom att skrivningen tagits in i ingressen, där den gemensamma avsikten med fördraget anges. Regeringen anser att skrivningen är ett viktigt klargörande i detta avseende.

Regeringen är, i likhet med Svenskt näringsliv och *Sieps*, av uppfattningen att de möjligheter till inflytande för Sverige som fördraget ger är viktiga och att det dessutom kan motverka en ökad uppdelning mellan euroländer och övriga EU-länder. Det är även, inte minst för att främja den demokratiska legitimiteten, positivt att fördraget anger att de fördragslutande parternas nationella parlament och Europaparlamentet ska arrangera konferenser för att diskutera de frågor som fördraget reglerar.

När det gäller LO:s och Folk rörelsen Nej till EU:s invändningar mot EU-domstolens befogenheter enligt fördraget kan konstateras att artikel 8 i fördraget utgör ett särskilt avtal mellan de fördragslutande parterna i den mening som avses i artikel 273 i EUF-fördraget och att EU-domstolen därmed är behörig att avgöra tvister mellan medlemsstaterna inom ramen för artikel 8 i fördraget. Vidare framgår av artikel 2 att fördraget endast ska tillämpas i den mån det är förenligt med unionsrätten.

Regeringen vill med anledning av vad LO anfört om en framtida fördragsändring och behovet av en deklaration framhålla att ett svenskt godkännande av en ändring av EU-fördragen skulle kräva riksdagens godkännande. Det är således inte en fråga som riksdagen tar ställning till vid godkännandet av det aktuella fördraget.

Fördraget innebär, i enlighet med vad som anförts i avsnitt 6, inte några rättsliga förpliktelser för de medlemsstater som, i likhet med Sverige, inte har euron som valuta och inte heller förklarat sin vilja att vara bundet av vissa av fördragets bestämmelser. För det fall fördragets finanspolitiska bestämmelser i framtiden skulle tillämpas i förhållande till Sverige skulle detta, som tidigare anförts, föranleda vissa ändringar i budgetlagen. I enlighet med 10 kap. 3 § första stycket RF bör därför frågan om Sveriges tillträde till fördraget underställas riksdagens prövning.

Regeringen anser mot denna bakgrund att riksdagen bör godkänna fördraget.

FÖRDRAG OM STABILITET, SAMORDNING OCH STYRNING
INOM EKONOMISKA OCH MONETÄRA UNIONEN MELLAN
KONUNGARIKET BELGIEN, REPUBLIKEN BULGARIEN, KONUNGARIKET DANMARK,
FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND, REPUBLIKEN ESTLAND, IRLAND,
REPUBLIKEN GREKLAND, KONUNGARIKET SPANIEN, REPUBLIKEN FRANKRIKE,
REPUBLIKEN ITALIEN, REPUBLIKEN CYPERN, REPUBLIKEN LETTLAND,
REPUBLIKEN LITAUEN, STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG, UNGERN, MALTA,
KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA, REPUBLIKEN ÖSTERRIKE, REPUBLIKEN POLEN,
REPUBLIKEN PORTUGAL, RUMÄNIEN, REPUBLIKEN SLOVENIEN,
REPUBLIKEN SLOVAKIEN, REPUBLIKEN FINLAND OCH KONUNGARIKET SVERIGE

KONUNGARIKET BELGIEN, REPUBLIKEN BULGARIEN, KONUNGARIKET DANMARK, FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND, REPUBLIKEN ESTLAND, IRLAND, REPUBLIKEN GREKLAND, KONUNGARIKET SPANIEN, REPUBLIKEN FRANKRIKE, REPUBLIKEN ITALIEN, REPUBLIKEN CYPERN, REPUBLIKEN LETTLAND, REPUBLIKEN LITAUEN, STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG, UNGERN, MALTA, KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA, REPUBLIKEN ÖSTERRIKE, REPUBLIKEN POLEN, REPUBLIKEN PORTUGAL, RUMÄNIEN, REPUBLIKEN SLOVENIEN, REPUBLIKEN SLOVAKIEN, REPUBLIKEN FINLAND OCH KONUNGARIKET SVERIGE,

nedan kallade *de fördragsslutande parterna*,

SOM ÄR MEDVETNA OM deras skyldighet att, i egenskap av medlemsstater i Europeiska unionen, betrakta sin ekonomiska politik som en fråga av gemensamt intresse,

SOM ÖNSKAR främja förutsättningarna för starkare ekonomisk tillväxt i Europeiska unionen och i detta syfte utveckla en allt närmare samordning av den ekonomiska politiken i euroområdet,

SOM BEAKTAR att behovet av att regeringarna slår vakt om sunda och hållbara offentliga finanser och förhindrar att underskotten i den offentliga sektorn blir alltför stora är av väsentlig betydelse för att stabiliteten i euroområdet som helhet ska kunna säkerställas och kräver därför att särskilda regler införs, inbegripet en regel om budgetbalans och en automatisk mekanism för vidtagande av korrigerande åtgärder,

Prop. 2012/13:39

Bilaga 1

SOM ÄR MEDVETNA om behovet av att säkerställa att deras underskott i den offentliga sektorn inte överstiger 3 % av bruttonationalprodukten till marknadspris och att deras skuldsättning i den offentliga sektorn inte överstiger, eller att den minskar tillräckligt mot, 60 % av bruttonationalprodukten till marknadspris,

SOM ERINRAR OM att de fördragsslutande parterna, i egenskap av medlemsstater i Europeiska unionen, ska avstå från varje åtgärd som kan äventyra fullgörandet av unionens mål inom ramen för den ekonomiska unionen, särskilt skuldsättning utanför den offentliga sektorns räkenskaper,

SOM BEAKTAR att stats- och regeringscheferna i euroområdet medlemsstater den 9 december 2011 enades om en förstärkt struktur för Ekonomiska och monetära unionen, vilken bygger på de fördrag på vilka Europeiska unionen grundas och underlättar genomförandet av åtgärder som vidtas på grundval av artiklarna 121, 126 och 136 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

SOM BEAKTAR att stats- och regeringscheferna i euroområdet medlemsstater och andra medlemsstater i Europeiska unionen har som målsättning att så snart som möjligt införliva bestämmelserna i detta fördrag i de fördrag på vilka Europeiska unionen grundas,

SOM VÄLKOMNAR de lagstiftningsförslag som Europeiska kommissionen lade fram den 23 november 2011 för euroområdet inom ramen för de fördrag på vilka Europeiska unionen grundas om skärpning av den ekonomiska övervakningen och övervakningen av de offentliga finanserna i medlemsstater som har, eller hotas av, allvarliga problem i fråga om sin finansiella stabilitet och om gemensamma bestämmelser för övervakning och bedömning av utkast till budgetplaner och säkerställande av korrigerande av alltför stora underskott i medlemsstaterna, och SOM NOTERAR Europeiska kommissionens avsikt att lägga fram ytterligare lagstiftningsförslag för euroområdet, framför allt om förhandsrapportering av planerade emissioner av skuldebrev, om program för ekonomiskt partnerskap med angivande av strukturreformer för medlemsstater som omfattas av ett förfarande vid alltför stora underskott samt om samordningen av större planerade reformer av den ekonomiska politiken i medlemsstaterna,

SOM UTTRYCKER sin beredvillighet att stödja förslag som Europeiska kommissionen kan komma att lägga fram i syfte att ytterligare stärka stabilitets- och tillväxtpakten genom att för de medlemsstater som har euron som valuta införa en ny uppsättning medelfristiga mål i linje med de gränser som anges i detta fördrag,

SOM NOTERAR att Europeiska kommissionen vid sin översyn och övervakning av budgetåtagandena enligt detta fördrag kommer att agera inom ramen för sina befogenheter i enlighet med fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121, 126 och 136,

Prop. 2012/13:39
Bilaga 1

SOM NOTERAR särskilt att, vad gäller tillämpningen av den regel om budgetbalans som anges i artikel 3 i detta fördrag, den övervakningen kommer att genomföras genom inrättande för varje fördragsslutande part av landsspecifika medelfristiga mål och tidsplaner för konvergens, på lämpligt sätt,

SOM NOTERAR att de medelfristiga målen bör uppdateras regelbundet på grundval av en gemensamt överenskommen metod, vars huvudsakliga parametrar också ska ses över regelbundet, där man på lämpligt sätt beaktar riskerna för de offentliga finansernas explicita och implicita åtaganden i enlighet med vad som fastslås i målen för stabilitets- och tillväxtpakten,

SOM NOTERAR att tillräckliga framsteg för att uppnå de medelfristiga målen bör utvärderas på grundval av en samlad bedömning med det strukturella saldot som utgångspunkt, inbegripet en analys av utgifterna rensade för diskretionära åtgärder på inkomstsidan, i linje med bestämmelserna i Europeiska unionens rätt, särskilt rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken, ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1175/2011 av den 16 november 2011 (nedan kallad *den reviderade stabilitets- och tillväxtpakten*),

SOM NOTERAR att den korrigeringsmekanism som de fördragsslutande parterna ska införa bör syfta till att korrigera avvikelser från det medelfristiga målet eller från anpassningsbanan, inklusive dessa avvikelser ackumulerade effekter på den offentliga skuldsättningens dynamik,

SOM NOTERAR att efterlevnaden av de fördragsslutande parternas skyldighet att införliva regeln om budgetbalans i deras nationella rättsliga system genom bindande, permanenta och helst konstitutionella bestämmelser bör omfattas av Europeiska unionens domstols behörighet, i enlighet med artikel 273 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

SOM ERINRAR OM att artikel 260 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ger Europeiska unionens domstol befogenhet att förelägga en medlemsstat i Europeiska unionen vilken har underlåtit att följa dess dom, att betala ett standardbelopp eller ett vite och SOM ERINRAR OM att Europeiska kommissionen har utarbetat kriterier för hur detta standardbelopp eller vite ska föreläggas inom ramen för den artikeln,

SOM ERINRAR OM behovet av att underlätta antagandet av åtgärder inom ramen för Europeiska unionens förfarande vid alltför stora underskott för de medlemsstater som har euron som valuta och vars planerade eller faktiska underskott i den offentliga sektorns finanser i förhållande till bruttonationalprodukten överstiger 3 %, samtidigt som målet med detta förfarande - nämligen att förmå och vid behov tvinga en medlemsstat att minska det eventuella underskott som konstaterats - stärks påtagligt,

SOM ERINRAR OM skyldigheten för de fördragsslutande parter vars skuldsättning i den offentliga sektorn överstiger referensvärdet på 60 % att minska den överstigande delen med en genomsnittlig takt på en tjugondel per år som ett riktmärke,

Prop. 2012/13:39
Bilaga 1

SOM BEAKTAR behovet av att vid genomförandet av detta fördrag respektera den särskilda roll som tillkommer arbetsmarknadens parter i enlighet med varje fördragsslutande parts lagstiftning eller nationella system,

SOM BETONAR att ingen bestämmelse i detta fördrag ska tolkas som om den på något sätt förändrar de villkor för den ekonomiska politiken på vilka en fördragsslutande part har beviljats finansiellt stöd genom ett stabiliseringsprogram med deltagande från Europeiska unionen, dess medlemsstater eller Internationella valutafonden,

SOM NOTERAR att en smidigt fungerande Ekonomisk och monetär union kräver att de fördragsslutande parterna arbetar gemensamt i riktning mot en ekonomisk politik där de, samtidigt som de bygger vidare på de mekanismer för samordning av den ekonomiska politiken som definieras i de fördrag på vilka Europeiska unionen grundas, vidtar nödvändiga åtgärder inom alla områden som är väsentliga för ett smidigt fungerande euroområde,

SOM särskilt NOTERAR de fördragsslutande parternas önskan att mer aktivt använda sig av fördjupat samarbete enligt artikel 20 i fördraget om Europeiska unionen och artiklarna 326–334 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt utan att detta negativt påverkar den inre marknaden, samt deras önskan att fullt ut tillämpa särskilda åtgärder för de medlemsstater som har euron som valuta i enlighet med artikel 136 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och ett förfarande för diskussion och samordning på förhand mellan de fördragsslutande parter som har euron som valuta i fråga om alla de större reformer av den ekonomiska politiken som de planerar, i syfte att skapa riktmärken för bästa praxis,

SOM ERINRAR OM att stats- och regeringscheferna i euroområdet medlemsstater den 26 oktober 2011 enades om att förbättra styrningen av euroområdet, inbegripet att hålla minst två eurotoppmöten per år, vilka, om det inte är motiverat av exceptionella förhållanden, ska sammankallas direkt efter Europeiska rådets möten eller möten med deltagande av samtliga de fördragsslutande parter som har ratificerat detta fördrag,

SOM ERINRAR också OM att stats- och regeringscheferna i euroområdet medlemsstater och i andra medlemsstater i Europeiska unionen den 25 mars 2011 godkände europluspakten, där ett antal frågor som är väsentliga för att främja konkurrenskraften inom euroområdet anges,

SOM BETONAR vikten av fördraget om inrättande av Europeiska stabilitetsmekanismen som en del av den övergripande strategin för att stärka Ekonomiska och monetära unionen, och SOM PÅPEKAR att beviljande av finansiellt stöd inom ramen för nya program knutna till Europeiska stabilitetsmekanismen från och med den 1 mars 2013 kommer att villkoras av att den berörda fördragsslutande parten har ratificerat det här fördraget och – så snart som den period för införlivande som avses i artikel 3.2 i det här fördraget har löpt ut – att den fördragsslutande parten uppfyller villkoren i samma artikel,

SOM NOTERAR att Konungariket Belgien, Förbundsrepubliken Tyskland, Republiken Estland, Irland, Republiken Grekland, Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Republiken Italien, Republiken Cypern, Storhertigdömet Luxemburg, Malta, Konungariket Nederländerna, Republiken Österrike, Republiken Portugal, Republiken Slovenien, Republiken Slovakien och Republiken Finland är fördragsslutande parter som har euron som valuta och därför kommer att vara bundna av detta fördrag från och med den första dagen i den månad som följer efter det att de har deponerat sina respektive ratifikationsinstrument, förutsatt att fördraget då har trätt i kraft, och

SOM OCKSÅ NOTERAR att Republiken Bulgarien, Konungariket Danmark, Republiken Lettland, Republiken Litauen, Ungern, Republiken Polen, Rumänien och Konungariket Sverige är fördragsslutande parter som, i egenskap av medlemsstater i Europeiska unionen, vid undertecknandet av detta fördrag har ett undantag från deltagande i den gemensamma valutan och som – så länge detta undantag inte har upphävts – endast kan vara bundna av de bestämmelser i avdelningarna III och IV i detta fördrag som de förklarar sin avsikt att vara bundna av då de deponerar sitt ratifikationsinstrument eller vid en senare tidpunkt,

HAR ENATS OM FÖLJANDE BESTÄMMELSER.

AVDELNING I

SYFTE OCH TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

ARTIKEL 1

1. Genom detta fördrag enas de fördragsslutande parterna, i egenskap av medlemsstater i Europeiska unionen, om att stärka den ekonomiska pelaren inom Ekonomiska och monetära unionen genom att inom ramen för en finanspolitisk överenskommelse anta en uppsättning regler avsedda att främja budgetdisciplin, samt om att öka samordningen av deras ekonomiska politik och förbättra styrningen av euroområdet och därigenom stödja uppnåendet av Europeiska unionens mål för hållbar tillväxt, sysselsättning, konkurrenskraft och social sammanhållning.
2. Detta fördrag ska tillämpas fullt ut på de fördragsslutande parter som har euron som valuta. Det ska också tillämpas på de övriga fördragsslutande parterna i den utsträckning och på de villkor som anges i artikel 14.

AVDELNING II

FÖRENLIGHET MED OCH FÖRHÅLLANDE
TILL UNIONSRÄTTEN

ARTIKEL 2

1. Detta fördrag ska tillämpas och tolkas av de fördragsslutande parterna i överensstämmelse med de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen, särskilt artikel 4.3 i fördraget om Europeiska unionen, och med Europeiska unionens rätt, inbegripet förfarandereglerna i de fall sekundärlagstiftning behöver antas.
2. Detta fördrag ska tillämpas i den mån det är förenligt med de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen och med Europeiska unionens rätt. Det får inte inkräkta på unionens befogenhet att agera på den ekonomiska unionens område.

AVDELNING III

FINANSPOLITISK ÖVERENSKOMMELSE

ARTIKEL 3

1. De fördragsslutande parterna ska tillämpa de regler som anges i denna punkt utöver och utan att det påverkar deras skyldigheter enligt Europeiska unionens rätt:

- a) En fördragsslutande parts offentliga finanser ska vara i balans eller uppvisa överskott.
- b) Regeln i led a ska anses vara respekterad om det årliga strukturella saldot i den offentliga sektorns finanser överensstämmer med det landsspecifika medelfristiga målet enligt definitionen i den reviderade stabilitets- och tillväxtpakten med ett nedre gränsvärde för det strukturella underskottet på 0,5 % av bruttonationalprodukten till marknadspriser. De fördragsslutande parterna ska säkerställa en snabb konvergens mot sina respektive medelfristiga mål. Tidsramen för denna konvergens kommer att föreslås av Europeiska kommissionen med hänsyn tagen till de landsspecifika riskerna i fråga om hållbarhet. Framstegen för att nå och respekten för de medelfristiga målen ska utvärderas på grundval av en samlad bedömning med det strukturella saldot som utgångspunkt, inbegripet en analys av utgifterna efter diskretionära åtgärder på inkomstsidan, i linje med den reviderade stabilitets- och tillväxtpakten.

Bilaga 1

- c) De fördragsslutande parterna får temporärt avvika från sina respektive medelfristiga mål eller från anpassningsbanan mot dessa mål endast under exceptionella omständigheter enligt definitionen i punkt 3 b.
 - d) När skuldsättningen i den offentliga sektorn i procent av bruttonationalprodukten till marknadspriser ligger väsentligt under 60 % och när risken i fråga om de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet är låg får det nedre gränsvärdet för det medelfristiga mål som preciseras i led b högst motsvara ett strukturellt underskott på 1,0 % av bruttonationalprodukten till marknadspriser.
 - e) Om betydande avvikelser från det medelfristiga målet eller från anpassningsbanan mot detta mål konstateras ska en korrigeringsmekanism utlösas automatiskt. Denna mekanism ska inbegripa den berörda fördragsslutande partens skyldighet att genomföra åtgärder för korrigerings av avvikelserna under en fastställd tidsperiod.
2. De regler som anges i punkt 1 ska senast ett år efter det att detta fördrag träder i kraft få verkan i de fördragsslutande parternas nationella lagstiftning genom bindande och permanenta bestämmelser, helst på konstitutionell nivå, eller på annat sätt som garanterar att reglerna fullt ut respekteras och efterlevs under hela den nationella budgetprocessen. De fördragsslutande parterna ska på nationell nivå inrätta den korrigeringsmekanism som avses i punkt 1 e på grundval av gemensamma principer som ska föreslås av Europeiska kommissionen och som framför allt ska gälla de korrigerande åtgärdernas art, omfattning och tidsram, även under exceptionella omständigheter, samt vilken roll och vilket oberoende de institutioner ska ha som ansvarar för att på nationell nivå övervaka att de regler som anges i punkt 1 efterlevs. Korrigeringsmekanismen ska till fullo respektera de nationella parlamentens behörighet.

3. Vid tillämpningen av denna artikel ska de definitioner gälla som anges i artikel 2 i protokollet (nr 12) om förfarandet vid alltför stora underskott, fogat till Europeiska unionens fördrag.

Vidare ska följande definitioner gälla vid tillämpningen av denna artikel:

- a) *det årliga strukturella saldot i den offentliga sektorns finanser*: det årliga, konjunkturrensade saldot rensat för engångsåtgärder och tillfälliga åtgärder.
- b) *exceptionella omständigheter*: ovanliga händelser som ligger utanför den berörda fördragsslutande partens kontroll och som har stor inverkan på den offentliga sektorns finanser, eller perioder av allvarig konjunkturedgång enligt vad som anges i den reviderade stabilitets- och tillväxtpakten, under förutsättning att den berörda fördragsslutande partens tidsbegränsade avvikelse inte äventyrar den finanspolitiska hållbarheten på medellång sikt.

ARTIKEL 4

Om kvoten mellan en fördragsslutande parts offentliga sektors skuld och bruttonationalprodukt överstiger det referensvärde på 60 % som avses i artikel 1 i protokollet (nr 12) om förfarandet vid alltför stora underskott, fogat till Europeiska unionens fördrag, ska den fördragsslutande parten, som ett riktmarke, minska den överstigande delen med en genomsnittlig takt på en tjugondel per år i enlighet med artikel 2 i rådets förordning (EG) nr 1467/97 av den 7 juli 1997 om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott, ändrad genom rådets förordning (EU) nr 1177/2011 av den 8 november 2011. Huruvida det föreligger ett alltför stort underskott på grund av att skuldriteriet har överträtts kommer att beslutas i enlighet med förfarandet i artikel 126 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

ARTIKEL 5

1. En fördragsslutande part som omfattas av ett förfarande vid alltför stora underskott enligt de fördrag på vilka Europeiska unionen grundas ska upprätta ett program för budgetmässigt och ekonomiskt partnerskap, som inbegriper en detaljerad beskrivning av de strukturreformer som måste utformas och genomföras för att säkerställa en verkningsfull och hållbar korrigerande av dess alltför stora underskott. Sådana programs innehåll och form ska regleras i Europeiska unionens rätt. Inlämnande av programmen till Europeiska unionens råd och till Europeiska kommissionen för godkännande och övervakningen av dem kommer att ingå i de befintliga övervakningsförfarandena inom ramen för stabilitets- och tillväxtpakten.

2. Genomförandet av programmet för budgetmässigt och ekonomiskt partnerskap och de därmed förenliga årliga budgetplanerna kommer att övervakas av Europeiska unionens råd och av Europeiska kommissionen.

ARTIKEL 6

För att bättre samordna planeringen av deras nationella emissioner av skuldebrev ska de fördragsslutande parterna på förhand rapportera till Europeiska unionens råd och till Europeiska kommissionen om sina planer på emissioner av offentliga skuldebrev.

ARTIKEL 7

De fördragsslutande parter som har euron som valuta förbinder sig att, med full respekt för de processuella kraven i de fördrag på vilka Europeiska unionen grundas, stödja förslag eller rekommendationer som Europeiska kommissionen lägger fram då den bedömer att en medlemsstat i Europeiska unionen vilken har euron som valuta har överträtt underskottskriteriet inom ramen för ett förfarande vid alltför stora underskott. Denna skyldighet ska inte gälla om de fördragsslutande parter som har euron som valuta konstaterar att en kvalificerad majoritet av dem är emot det beslut som har föreslagits eller rekommenderats, varvid den kvalificerade majoriteten ska beräknas i analogi med relevanta bestämmelser i de fördrag på vilka Europeiska unionen grundas utan att hänsyn tas till den berörda fördragsslutande partens ståndpunkt.

ARTIKEL 8

1. Europeiska kommissionen uppmanas att inom lämplig tid lägga fram en rapport till de fördragsslutande parterna om de bestämmelser som har antagits av var och en av dem för att uppfylla skyldigheterna i artikel 3.2. Om Europeiska kommissionen, efter att ha gett den berörda fördragsslutande parten tillfälle att inkomma med sina synpunkter, i sin rapport drar slutsatsen att den fördragsslutande parten inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 3.2 kommer en eller flera fördragsslutande parter att väcka talan i ärendet vid Europeiska unionens domstol. Om en fördragsslutande part oberoende av kommissionens rapport anser att en annan fördragsslutande part inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 3.2 har även denna part möjlighet att väcka talan i ärendet vid domstolen. I båda fallen ska domstolens dom vara bindande för parterna i förfarandet, vilka ska vidta de åtgärder som krävs för att följa domen inom en tidsfrist som ska fastställas av domstolen.

2. Om en fördragsslutande part på grundval av sin egen eller Europeiska kommissionens bedömning anser att en annan fördragsslutande part inte har vidtagit de åtgärder som krävs för att följa en i punkt 1 avsedd dom från domstolen kan den väcka talan i detta ärende vid domstolen och kräva att ekonomiska sanktioner ska föreläggas i enlighet med de kriterier som Europeiska kommissionen fastställt inom ramen för artikel 260 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Om domstolen finner att den fördragsslutande parten i fråga inte har följt dess dom, kan den förelägga parten att betala ett standardbelopp eller ett vite, som ska vara anpassat till omständigheterna och som inte får överstiga 0,1 % av partens bruttonationalprodukt. Belopp som har ålagts en fördragsslutande part som har euron som valuta ska betalas till Europeiska stabilitetsmekanismen. I andra fall ska betalningarna gå till Europeiska unionens allmänna budget.

3. Denna artikel utgör ett särskilt avtal mellan de fördragsslutande parterna i den mening som avses i artikel 273 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

AVDELNING IV

SAMORDNING AV DEN EKONOMISKA POLITIKEN SAMT KONVERGENS

ARTIKEL 9

Som en utveckling av den samordning av den ekonomiska politiken som definieras i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt förbinder sig de fördragsslutande parterna att arbeta gemensamt för en ekonomisk politik som främjar Ekonomiska och monetära unionens smidiga funktion och ekonomisk tillväxt genom ökad konvergens och konkurrenskraft. För detta ändamål ska de fördragsslutande parterna vidta nödvändiga åtgärder inom alla områden som är väsentliga för att euroområdet ska fungera smidigt, och på så sätt bidra till målen om att stärka konkurrenskraften, främja sysselsättningen, bidra ytterligare till insatser för de offentliga finansernas hållbarhet samt förstärka den finansiella stabiliteten.

ARTIKEL 10

I enlighet med kraven i de fördrag på vilka Europeiska unionen grundas är de fördragsslutande parterna redo att, närhelst så är lämpligt och nödvändigt, aktivt använda särskilda åtgärder för de medlemsstater som har euron som valuta enligt artikel 136 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och fördjupat samarbete enligt artikel 20 i fördraget om Europeiska unionen och artiklarna 326–334 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt i frågor som är väsentliga för att euroområdet ska kunna fungera smidigt, utan att detta påverkar den inre marknaden negativt.

ARTIKEL 11

I syfte att skapa riktmärken för bästa praxis och arbeta för en närmare samordning av den ekonomiska politiken säkerställer de fördragsslutande parterna att alla större reformer av den ekonomiska politiken som de planerar att genomföra kommer att diskuteras på förhand och om så är lämpligt samordnas dem emellan. Europeiska unionens institutioner ska delta i denna samordning enligt Europeiska unionens rätt.

AVDELNING V

STYRNING AV EUROOMRÅDET

ARTIKEL 12

1. Stats- och regeringscheferna i de fördragsslutande parter som har euron som valuta ska hålla informella sammanträden vid eurotoppmöten, tillsammans med Europeiska kommissionens ordförande. Europeiska centralbankens ordförande ska inbjudas att delta i dessa möten.

Eurotoppmötets ordförande ska utses med enkel majoritet av stats- och regeringscheferna i de fördragsslutande parter som har euron som valuta samtidigt som Europeiska rådet utser sin ordförande och för samma mandatperiod.

2. Eurotoppmöten ska hållas när så är nödvändigt, dock minst två gånger om året, för att diskutera frågor som rör det särskilda ansvar som de fördragsslutande parter som har euron som valuta delar när det gäller den gemensamma valutan, andra frågor som rör styrningen av euroområdet och de regler som gäller för detta samt strategiska riktlinjer för hur den ekonomiska politiken ska föras för att öka konvergensen inom euroområdet.

3. Stats- och regeringscheferna i de fördragsslutande parter som inte har euron som valuta och som har ratificerat detta fördrag ska delta i eurotoppmötens diskussioner om fördragsslutande parTERS konkurrenskraft, förändringen av euroområdet övergripande arkitektur och de grundläggande regler som kommer att tillämpas på denna i framtiden jämte, när så är lämpligt och åtminstone en gång per år, i diskussioner om särskilda frågor angående genomförandet av detta fördrag om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen.

4. Eurotoppmötets ordförande ska ansvara för förberedelserna inför och kontinuiteten i eurotoppmötena, i nära samarbete med Europeiska kommissionens ordförande. Eurogruppen ska vara det organ som ska ha i uppgift att förbereda och följa upp eurotoppmötena och dess ordförande kan inbjudas att delta i sådana möten för detta ändamål.

5. Europaparlamentets ordförande kan inbjudas att höras. Eurotoppmötets ordförande ska lägga fram en rapport till Europaparlamentet efter varje eurotoppmöte.

6. Eurotoppmötets ordförande ska löpande och ingående informera de fördragsslutande parter som inte har euron som valuta och de andra medlemsstaterna i Europeiska unionen om förberedelserna inför och resultaten av eurotoppmötena.

ARTIKEL 13

I enlighet med avdelning II i protokollet (nr 1) om de nationella parlamentens roll i Europeiska unionen, fogat till Europeiska unionens fördrag, kommer Europaparlamentet och de fördragsslutande parternas nationella parlament att tillsammans bestämma hur man bör organisera och främja en konferens som sammanför företrädare för de berörda utskotten i Europaparlamentet och företrädare för de berörda utskotten i de nationella parlamenten i syfte att diskutera budgetpolitiska och andra frågor som omfattas av det här fördraget.

AVDELNING VI

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 14

1. Detta fördrag ska ratificeras av de fördragsslutande parterna i enlighet med deras respektive konstitutionella bestämmelser. Ratifikationsinstrumenten ska deponeras hos generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd (nedan kallad *depositarien*).

Prop. 2012/13:39
Bilaga 1

2. Detta fördrag träder i kraft den 1 januari 2013, förutsatt att tolv fördragsslutande parter som har euron som valuta då har deponerat sina ratifikationsinstrument, eller den första dagen i den månad som följer efter det att den tolfte fördragsslutande part som har euron som valuta har deponerat sitt ratifikationsinstrument, varvid det som infaller först ska gälla.

3. Detta fördrag ska tillämpas från och med den dag det träder i kraft på de fördragsslutande parter som har euron som valuta vilka har ratificerat fördraget. Det ska tillämpas på de övriga fördragsslutande parter som har euron som valuta från och med den första dagen i den månad som följer efter det att de har deponerat sina respektive ratifikationsinstrument.

4. Med avvikelse från punkterna 3 och 5 ska avdelning V tillämpas på alla berörda fördragsslutande parter från och med den dag då detta fördrag träder i kraft.

5. I fråga om de fördragsslutande parter som är medlemsstater med undantag enligt definitionen i artikel 139.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt eller har undantag enligt protokollet (nr 16) om vissa bestämmelser angående Danmark, fogat till Europeiska unionens fördrag, ska det här fördraget – när den berörda fördragsslutande parten har ratificerat det här fördraget – tillämpas från och med den dag då beslutet om upphävande av detta undantag får verkan, om inte den berörda fördragsslutande parten förklarar sin avsikt att vid en tidigare tidpunkt vara bunden av alla eller delar av bestämmelserna i avdelningarna III och IV i det här fördraget.

ARTIKEL 15

Detta fördrag ska vara öppet för anslutning av andra medlemsstater i Europeiska unionen än de fördragsslutande parterna. Anslutningen ska få verkan då anslutningsinstrumentet deponeras hos depositarien, vilken ska underrätta de övriga fördragsslutande parterna om anslutningen. Texten till detta fördrag på den anslutande medlemsstatens officiella språk, som också är ett officiellt språk och ett arbetspråk i unionsinstitutionerna, ska efter det att den godkänts av de fördragsslutande parterna deponeras i depositariens arkiv såsom varande en giltig text av detta fördrag.

ARTIKEL 16

Inom högst fem år efter det att detta fördrag har trätt i kraft ska på grundval av en utvärdering av erfarenheterna från dess genomförande nödvändiga åtgärder vidtas i enlighet med fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt i syfte att införliva innehållet i det här fördraget inom Europeiska unionens rättsliga ramar.

Som skedde i Bryssel den andra mars år tjugohundratolv.

Detta fördrag, upprättat i ett enda original på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, iriska, italienska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tyska och ungerska språken, vilka alla texter är lika giltiga, ska deponeras i depositariens arkiv, vilken ska överlämna en bestyrkt kopia till var och en av de fördragsslutande parterna.

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

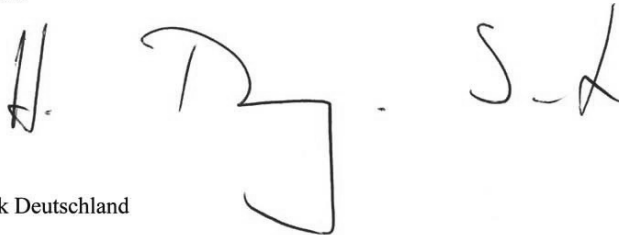
Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

Pour la République française

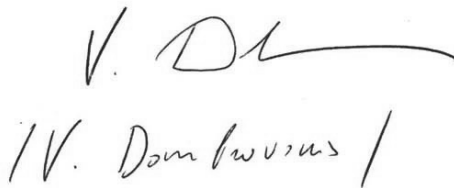

Per la Repubblica italiana

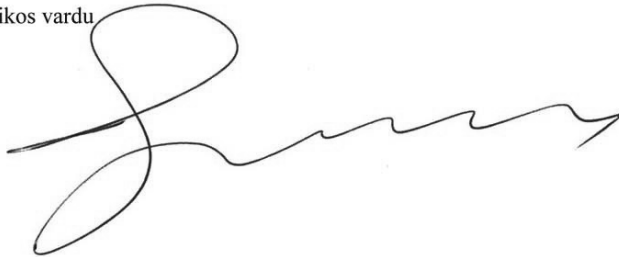
Για την Κυπριακή Δημοκρατία

A handwritten signature in Greek, appearing to be 'Αρ...'. The signature is written in black ink and is somewhat stylized.

Latvijas Republikas vārdā –

Two handwritten signatures in Latvian. The first is 'V. D...' and the second is 'IV. Dambūvius /'. Both are written in black ink.

Lietuvos Respublikos vardu

A large, stylized handwritten signature in Lithuanian, written in black ink.

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

A handwritten signature in Luxembourgish, written in black ink.

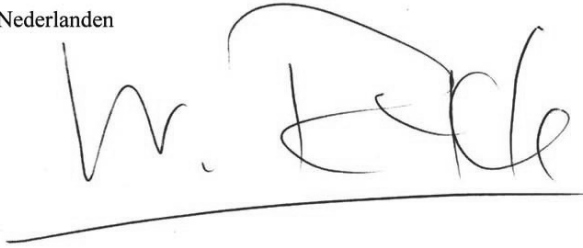
Magyarország részéről

A handwritten signature in Hungarian, written in black ink.

Għal Malta

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

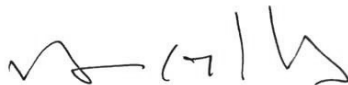
Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

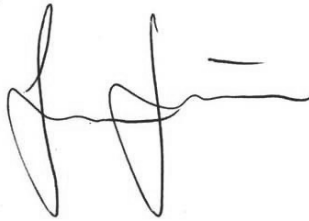
Pela República Portuguesa

Pentru Români

 02.02.
2012

Za Republiko Slovenijo

Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

Prop. 2012/13:39
Bilaga 1

Предходният текст е заверено копие на оригинала, депозиран в архивите на Генералния секретариат на Съвета в Брюксел.
El texto que precede es copia certificada conforme del original depositado en los archivos de la Secretaría General del Consejo en Bruselas.
Foranstående tekst er en bekræftet genpart af originaldokumentet deponeret i Rådets Generalsekretariats arkiver i Bruxelles.
Der vorstehende Text ist eine beglaubigte Abschrift des Originals, das im Archiv des Generalsekretariats des Rates in Brüssel hinterlegt ist.
Eelnev tekst on tõestatud koopia originaalist, mis on antud hoiule nõukogu peasekretariaadi arhiivi Brüsselis
Το ανωτέρω κείμενο είναι ακριβές αντίγραφο του πρωτοτύπου που είναι κατατεθειμένο στο αρχείο της Γενικής Γραμματείας του Συμβουλίου στις Βρυξέλλες.
The preceding text is a certified true copy of the original deposited in the archives of the General Secretariat of the Council in Brussels.
Le texte qui précède est une copie certifiée conforme à l'original déposé dans les archives du Secrétariat Général du Conseil à Bruxelles.
Is cóip dhilis dheimhnithe é an téacs roimhe seo den scríbhinn bhunaidh a taisceadh i gceartlann Ardruánaíocht na Comhairle sa Bhrúiséil.
Il testo che precede è copia certificata conforme all'originale depositato negli archivi del Segretariato generale del Consiglio a Bruxelles.
Šis teksts ir apliecināta kopija, kas atbilst oriģinālam, kurš deponēts Padomes Ģenerālsekretariāta arhīvos Briselē.
Pirmiau pateiktas tekstas yra Tarybos generalinio sekretoriato archyvuose Briuselyje deponuoto originalo patvirtinta kopija.
It-test precedentii huwa kopja ċertifikata vera ta' l-oriġinal ddepożitat fl-arkivji tas-Segretarjat Ġenerali tal-Kunsill fi Brussel.
De voorgaande tekst is het voor eensluidend gewaarmerkt afschrift van het origineel, nedergelegd in de archieven van het Secretariaat-Generaal van de Raad te Brussel.
Powyższy tekst jest kopią poświadczoną za zgodność z oryginalnym złożonym w archiwum Sekretariatu Generalnego Rady w Brukseli.
O texto que precede é uma cópia autenticada do original depositado nos arquivos do Secretariado-Geral do Conselho em Bruxelas.
Textul anterior constituie o copie certificată pentru conformitate a originalului deșus în arhivele Secretariatului General al Consiliului la Bruxelles.
Predchádzajúci text je overenou kópiou originálu, ktorý je uložený v archívoch Ģenerálneho sekretariátu Rady v Bruseli.
Zgornje besedilo je overjena verodostojna kopija izvirnika, ki je deponiran v arhivu Ģeneralnega sekretariata Sveta v Bruslju
Edellä oleva teksti on oikeaksi todistettu jäljennös Brysselissä olevan neuvoston pääsihteeristön arkistoon talletetusta alkuperäisestä tekstistä.
Ovstående tekst är en bestyrkt avskrift av det original som deponerats i rådets generalsekretariats arkiv i Bryssel.

Брюксел,
Bruselas,
Bruxelles, den
Brüssel, den
Brüssel,
Βρυξέλλες,
Brussels,
Bruxelles, le
An Bhrúiséil,
Bruxelles, addi',
Briselē,
Briuselis,
Brüsszel,
Brussel, il
Brussel,
Bruksela, dnia
Bruxelas, em
Bruxelles,
Brusel
Bruselj,
Bryssel,
Bryssel den

08-03-2012

За генералния секретар на Съвета на Европейския съюз
Por el Secretario General del Consejo de la Unión Europea
For Generalsekretæren for Rådet for Den Europæiske Union
Für den Generalsekretär des Rates der Europäischen Union
Euroopa Liidu Nõukogu peasekretäri nimel
Για τον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
For the Secretary-General of the Council of the European Union
Pour le Secrétaire général du Conseil de l'Union européenne
Thar ceann Ardruánaí Chomhairle an Aontais Eorpáigh
Per il Segretario Generale del Consiglio dell'Unione europea
Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāra vārdā
Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui
Az Európai Unió Tanácsának főtitkára nevében
Għas-Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea
Voor de Secretaris-Generaal van de Raad van de Europese Unie
W imieniu sekretarza generalnego Rady Unii Europejskiej
Pelo Secretário-Geral do Conselho da União Europeia
Pentru Secretarul General al Consiliului Uniunii Europene
Za generalného tajomníka Rady Európskej únie
Za generalnega sekretarja Sveta Evropske unije
Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin puolesta
För generalsekreteraren för Europeiska unionens råd

Hubert LEGAL
Directeur Général

**Sammanfattning av departementspromemorian
Fördraget om stabilitet, samordning och styrning
inom ekonomiska och monetära unionen
(Ds 2012:30)**

Prop. 2012/13:39
Bilaga 2

I promemorian föreslås att fördraget av den 2 mars 2012 om stabilitet, samordning och styrning inom ekonomiska och monetära unionen ska godkännas av riksdagen.

Fördraget innebär inte några rättsliga förpliktelser för de medlemsstater i Europeiska unionen som, i likhet med Sverige, inte har euron som valuta, och inte förklarar sin avsikt att vara bundna av delar av fördraget.

Förteckning över remissinstanserna

Följande remissinstanser har kommit in med yttrande över promemorian: Sveriges riksbank, Riksgäldskontoret, Finansinspektionen, Ekonomistyrningsverket, Konjunkturinstitutet, Finanspolitiska rådet, Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps), Juridiska fakulteten vid Lunds universitet, Folkrörelsen Nej till EU, Landsorganisationen i Sverige (LO), Svenskt näringsliv, Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO) och Tjänstemännens centralorganisation (TCO).

Följande remissinstanser har avstått från att yttra sig: Riksdagens ombudsmän, Statistiska centralbyrån, Länsstyrelsen Stockholms län, Nationalekonomiska institutionen vid Stockholms universitet, Svenska Bankföreningen samt Sveriges Kommuner och Landsting.

Unga Européer har inte hörts av.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 15 november 2012

Närvarande: statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Björklund, Ask, Larsson, Erlandsson, Hägglund, Carlsson, Sabuni, Adelsohn Liljeroth, Björling, Ohlsson, Norman, Attefall, Engström, Kristersson, Elmsäter-Svärd, Ullenhag, Hatt, Ek, Löf, Enström

Föredragande: statsrådet Norman

Regeringen beslutar proposition 2012/13:39 Fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom ekonomiska och monetära unionen

